

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงลักษณะการสนับสนุนของครอบครัวและสังคมแก่ผู้ติดสุราที่เลิกดื่มสุราได้ของศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด แม่ฮ่องสอน ซึ่งผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ร่วมกับการสังเกต ในกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ติดสุราที่เลิกดื่มสุราได้หลังผ่านการบำบัดรักษาที่ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด แม่ฮ่องสอน กลุ่มครอบครัวของผู้เลิกดื่มสุรา กลุ่มสังคมที่ผู้เลิกดื่มสุราระบุว่าให้การสนับสนุนให้เลิกดื่มสุราได้และ กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสุรา ตามแนวสัมภาษณ์แบบกึ่ง โครงสร้างเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 บริบททั่วไปของพื้นที่ทำการศึกษา ได้แก่ พื้นที่เขตอำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เลิกดื่มสุราได้หลังการบำบัดรักษาครบ 1 ปี กลุ่มครอบครัวของผู้เลิกดื่มสุรา กลุ่มสังคมที่ผู้เลิกดื่มสุราระบุว่าให้การสนับสนุนให้เลิกดื่มสุราได้ และกลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสุรา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ลักษณะการสนับสนุนของครอบครัวและสังคมต่อความสำเร็จในการเลิกดื่มสุราของผู้ติดสุรา ดังนี้

3.1 ลักษณะการสนับสนุนของครอบครัวผู้ติดสุราที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการเลิกดื่มสุรา 3 ด้าน ได้แก่ การสนับสนุนด้านอารมณ์ การสนับสนุนด้านการเงิน สิ่งของและบริการ และด้านการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร

3.2 ลักษณะการสนับสนุนของสังคมผู้ติดสุราที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการเลิกดื่มสุรา 4 ด้าน ได้แก่ การสนับสนุนด้านอารมณ์ การสนับสนุนด้านการเงิน สิ่งของ และบริการ การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสุรา

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการลักษณะการสนับสนุนของครอบครัวและสังคมต่อความสำเร็จในการเลิกดื่มสุราของกลุ่มผู้ติดสุราได้หลังการ

1 ประวัติความเป็นมา

สันนิษฐานว่า เมืองแม่ฮ่องสอนเป็นเมืองที่มีคนอาศัยอยู่ก่อนแล้ว ก่อนที่เจ้าแก้วเมืองมาจะเข้ามาตั้งบ้านเรือนขึ้นมาใหม่ แต่ไม่มีหลักฐานว่าเข้ามาอยู่เมื่อใดสมัยใด และอพยพไปอยู่ที่ไหน ผู้คนที่อยู่อาศัยก่อนนั้นมีหลักฐานและเชื่อกันว่าเป็นชนเผ่าลัวะ หรือละว้า หลักฐานที่ปรากฏอยู่คือหลุมฝังศพ ซากบ้านร้างซึ่งพบกันแถวบริเวณที่เป็นหอประชุมเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ปัจจุบันคือตลาดโต้รุ่ง และที่โรงเรียนปริยัติธรรม ข้างวัดจงกลางและวัดจงคำ กลุ่มคนที่อยู่อาศัยก่อนหน้านั้นน่าจะถูกไล่ป่าหรือเกิดการรบกัน มีการตายและพวกที่เหลืออพยพไปอยู่ที่ปลอดภัยกว่า

สมัยก่อนกรุงรัตนโกสินทร์ เมืองแม่ฮ่องสอนเดิมเป็นชุมชนบ้านป่า ไม่มีผู้ใดปกครอง มีชาวไทยใหญ่บางส่วนจากชายแดนประเทศสหภาพพม่าที่อพยพเข้ามาทำมาหากิน ทำไร่ทำสวน เป็นบางฤดูกาล ความสำคัญสมัยนั้นเป็นเพียงทางผ่านของกองทัพพม่า ที่เดินทัพไปยังกรุงศรีอยุธยา หรือหัวเมืองฝ่ายเหนือของไทย

ตำนานเมืองแม่ฮ่องสอนกล่าวว่า ในปี พ.ศ. 2374 ซึ่งตรงกับรัชสมัยของสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทางแคว้นล้านนาไทย เมืองพุกันคร หรือเมืองเชียงใหม่ มีพระยาเชียงใหม่มหาวงศ์ ซึ่งต่อมาได้รับพระมหากรุณาโปรดเกล้าเป็น พระเจ้ามโหตรประเทศราชาธิบดี ได้ทราบข่าวทางตะวันตกของเมืองเชียงใหม่ ซึ่งก็คือดินแดนที่เป็นหัวเมืองแม่ฮ่องสอนในปัจจุบัน มีภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง ป่าทึบและเป็นที่อยู่ของสัตว์ป่านานาชนิด โดยเฉพาะช้างป่าที่ชุกชุมมาก จึงมีบัญชาให้เจ้าแก้วเมืองมา ผู้เป็นญาติเป็นแม่กองนำไพร่พล นำช้างต่อหมอกความ ออกไปสำรวจความเป็นไปของเหตุการณ์ชายแดนด้านตะวันตก พร้อมให้จับช้างป่านำมาฝึกสอนใช้งานต่อไป

เจ้าแก้วเมืองมา ก็ได้รวบรวมไพร่พลช้างต่อและหมอกความช้างออกเดินทางจากเมืองเชียงใหม่ มุ่งสู่ทิศตะวันตกเฉียงเหนือลัดเลาะตามลำห้วย มุ่งสู่ภูเขาสูงสลับซับซ้อน ใช้เวลาเดินทางไม่นานนักก็เข้าสู่หมู่บ้านเวียงปายหรืออำเภอปายในปัจจุบัน ที่นี้เจ้าแก้วเมืองมาและคณะพักอยู่ช่วงเวลาหนึ่ง ก็เดินทางต่อ คราวนี้มุ่งสู่ทิศใต้ลัดเลาะตามลำน้ำปายขึ้นสู่ภูเขาสูงอีกครั้งหนึ่ง

การเดินทางช่วงนี้ใช้เวลามากกว่าเดิมก็ลงสู่แม่น้ำปายอีกครั้ง เมื่อถึงแม่น้ำปายก็พบมีชุมชนเล็ก ๆ มีผู้คนอาศัยอยู่ไม่มากนัก เป็นคนไตหรือไทยใหญ่ บริเวณหมู่บ้านติดแม่น้ำปาย มีป่าที่ราบวางเปล่ามากมาย เห็นว่าทำเลที่ตั้งของหมู่บ้านนี้ดีมาก สามารถขยายให้เป็นหมู่บ้านที่ใหญ่โตได้ ในภายหลังและที่อยู่ใกล้บ้านยังมีดินโป่งเป็นแห่ง ๆ มีหญ้าปลั่งมากินดินโป่งชุกชุมมาก เหมาะสำหรับตั้งเป็นหมู่บ้านเป็นอย่างดี เจ้าแก้วเมืองมาจึงได้รวบรวมผู้คนที่อยู่กระจัดกระจายให้มาอยู่รวมกัน ให้มีการคัดเลือกนายบ้านเรียกว่า "เหง" ก็ได้ "นายพะกำหม่อง" คนไทยใหญ่เป็นเหง

(ก้านันปกครองหมู่บ้านและให้ชื่อหมู่บ้านว่า "บ้านโป่งหมู") ต่อมากลายเป็นบ้านปางหมู ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เจ้าแก้วเมืองมาพร้อมกับพะง่าหม่องได้เดินทางต่อขึ้นไปทางทิศใต้ นำช้างที่คล้องไปจำนวนหนึ่ง เดินทางมาถึงตัวเมืองแม่ฮ่องสอนปัจจุบัน เป็นที่เหมาะสมดี ถ่าน้ำไหลผ่านจากทิศตะวันออกไปสู่ทิศตะวันตกลงสู่แม่น้ำปาย และยังมีถ่าน้ำไหลขนานทางทิศเหนืออีก เห็นว่าเป็นทำเลดีเหมาะที่จะตั้งเป็นที่ฝึกสอนช้างและตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน จึงได้ตั้งคอกฝึกสอนช้างริมลำน้ำนั้น และกลายเป็นหมู่บ้านไทยใหญ่อีกแห่งหนึ่ง แต่มีผู้คนอาศัยอยู่น้อยกว่าบ้านโป่งหมู หลังจากที่เจ้าแก้วเมืองมาคล้องช้างได้มากพอควร ฝึกสอนอยู่จนเห็นว่าควรเดินทางกลับได้ จึงได้ตั้งให้ "แสนโกม" บุตรเขยของพะง่าหม่อง เป็น "ก้าง" (ผู้ใหญ่บ้าน) ปกครองดูแลและตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านแม่ฮ่องสอน" ต่อมาคำว่า "แม่ฮ่องสอน" ได้เพี้ยนมาเป็น "แม่ฮ่องสอน" ส่วนถ่าน้ำอีกแห่งหนึ่งทางทิศเหนือเรียกว่า "ลำน้ำปู้" เนื่องจากพบว่ามีน้ำผุดขึ้นมาจากดิน

บ้านแม่ฮ่องสอนเจริญรุ่งเรืองเป็นลำดับมา มีชนชาวไทยใหญ่อพยพเข้ามาอยู่มากขึ้น เนื่องจากขณะนั้นประมาณปี พ.ศ. 2399 ได้เกิดจลาจลทางหัวเมืองไตฝั่งตะวันตกของแม่น้ำสาละวิน ทำให้ชาวไทยใหญ่ที่รักสงบอพยพมากขึ้น ถึงปี พ.ศ. 2409 เกิดการรบกันในหัวเมืองไทยใหญ่ระหว่าง เจ้าฟ้าเมืองนาย กับเจ้าฟ้าโกหล่านแห่งเมืองหมอกใหม่ เจ้าฟ้าโกหล่านสู้ไม่ได้ จึงได้อพยพครอบครัวมาอยู่กับแสนโกมที่บ้านแม่ฮ่องสอน พร้อมกับภรรยาชื่อ "นางเจียว" บุตรชื่อ "ขุนโหลง" หลานชื่อ "ขุนแอ" และหลานสาว "เจ้านางนุ" และเจ้านางเม็ยะ" มาอยู่ด้วย

ถึงปี พ.ศ. 2417 บ้านแม่ฮ่องสอนกลายเป็นชุมชนใหญ่ มีผู้คนเข้ามาอาศัยจนเห็นว่าจะจัดตั้งเป็นเมืองขึ้นได้แล้ว "เจ้าอินทวิชยานนท์" เจ้าเมืองเชียงใหม่จึงได้ตั้งให้ "ซานกะเล" ชาวไทยใหญ่เป็นเจ้าเมืองคนแรกมีบรรดาศักดิ์เป็น "พญาสิงหนาทราชา" ครองเมืองแม่ฮ่องสอนใน พ.ศ. 2417 ตรงกับสมัยรัชกาลที่ 5 ต่อมาปี พ.ศ. 2427 หลังจากทำนุบำรุงบ้านเมืองมาได้ 10 ปี พญาสิงหนาทก็ถึงแก่กรรม ผู้ที่ครองเมืองแม่ฮ่องสอนต่อมาคือ "เจ้านางเม็ยะ" ครองเมืองแม่ฮ่องสอนอยู่ 7 ปี ได้นำความเจริญมาสู่เมืองแม่ฮ่องสอนเป็นอันมาก และถึงแก่กรรมเมื่อปี พ.ศ. 2434 เจ้าเมืองแม่ฮ่องสอนคนต่อมาคือ "ปู่ขุน โห้" ซึ่งได้รับบรรดาศักดิ์เป็น "พญาพิทักษ์สยามเขต" ครองเมืองแม่ฮ่องสอนระหว่างปี พ.ศ. 2434-2448 ก็ถึงแก่กรรม

เจ้าเมืองแม่ฮ่องสอนคนต่อมาคือ "ขุนหลู่" บุตรของปู่ขุน โห้ ได้ปกครองแทนและได้รับบรรดาศักดิ์เป็น "พญาพิศาลฮ่องสอนบุรี" ครองเมืองแม่ฮ่องสอนระหว่างปี พ.ศ. 2448-2484 ต่อมาเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว จึงไม่ได้มีการแต่งตั้งอีก ใน พ.ศ. 2433 สมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระยาศรีสหเทพปลัดทูลฉลอง กระทรวงมหาดไทยขึ้นมาตรวจราชการ ในหัวเมืองมณฑลตะวันตกเฉียงเหนือ ได้ปรึกษากับพระยาริสาชกิจ ข้าหลวงใหญ่เจ้าผู้ครองนครเมืองในมณฑลตะวันตกเฉียงเหนือ จัดระเบียบการปกครองใหม่ คือรวมเมืองแม่ฮ่องสอน

เมืองขุนขวม เมืองขวม (แม่สะเรียง) และเมืองปาย เข้าเป็นหน่วยปกครองเดียวกันเรียกว่า "บริเวณ เชียงใหม่ตะวันตก" ตั้งที่ว่าการแขวง (เทียบเท่าเมือง) ที่เมืองขุนขวม โดยตั้งให้นายโหมคเป็นนาย แขวง (แจ้งความเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 11 กรกฎาคม ร.ศ. 119)

ใน พ.ศ. 2446 ย้ายที่ว่าการจากเมืองขุนขวมไปตั้งที่เมืองขวม (แม่สะเรียง) และเปลี่ยน ชื่อจากบริเวณเชียงใหม่ตะวันตกเป็นบริเวณพายัพเหนือ ในปี พ.ศ. 2453 โปรดเกล้าฯ ให้รวมเมือง แม่ฮ่องสอน เมืองขวม และเมืองปาย ตั้งเป็นเมืองจัตวาขึ้นกับมณฑลพายัพ และย้ายที่ว่าการเมืองมา ตั้งที่เมืองแม่ฮ่องสอนพร้อมกับโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรสุรราช (เปลื้อง) เป็นเจ้าเมือง (ผู้ว่าราชการ จังหวัดแม่ฮ่องสอน) เป็นคนแรก พ.ศ. 2476 เลิกการปกครองที่เป็นมณฑลและตั้งเป็น "จังหวัด แม่ฮ่องสอน" บริหารราชการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาจนกระทั่งทุกวันนี้

2 ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งอยู่ทางภาคเหนือไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศไทย ระหว่างเส้นรุ้ง (ละติจูด) ที่ 17 องศา 38 ลิปดา - 19 องศา 48 ลิปดาเหนือ และเส้นแวง (ลองจิจูด) ที่ 97 องศา 20 ลิปดา - 98 องศา 39 ลิปดาตะวันออก ซึ่งห่างจากกรุงเทพมหานครมากที่สุดใน ภาคเหนือ มีระยะทางประมาณ 924 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 12,681.259 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 7,925,812.5 ไร่ ซึ่งใหญ่เป็นอันดับ 3 ของภาคเหนือ และเป็นอันดับ 7 ของประเทศ มีความ ยาวจากเหนือจรดใต้ประมาณ 250 กิโลเมตร และกว้างประมาณ 95 กิโลเมตร

ทิศเหนือและทิศตะวันตก ติดต่อกับประเทศสหภาพพม่า รวม 3 รัฐ คือ รัฐฉานตอนใต้ รัฐกะยา และรัฐกอกทูเล โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยตะวันตก แม่น้ำสาละวิน และแม่น้ำเมย เป็นแนว พรมแดนกันระหว่างประเทศ

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอท่าสองยาง จ.ตาก โดยมีแม่น้ำขวม และแม่น้ำเงา เป็นแนวเขต จังหวัด

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ.เวียงแหง อ.เชียงดาว อ.แม่แตง อ.แม่แจ่ม อ.ฮอด และ อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่ โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยกลาง และเทือกเขาถนนธงชัยตะวันออกเป็นแนว เขตจังหวัดโดยทุกอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน จะมีแนวพรมแดนติดต่อกับประเทศสหภาพพม่า รวมความยาวประมาณ 483 กิโลเมตร โดยเป็นพรมแดนที่เป็นพื้นดินประมาณ 326 กิโลเมตร เป็น แม่น้ำประมาณ 157 กิโลเมตร (แยกเป็นแม่น้ำสาละวิน 127 กิโลเมตร และแม่น้ำเมย 30 กิโลเมตร)

3 ภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นทิวเขาสูงสลับซับซ้อน และยังคงเป็นป่าไม้ตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ โดยมีพื้นที่ป่าไม้ที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ประมาณ 6,976,650 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 88.02 ที่อุดมสมบูรณ์ โดยมีทิวเขาเรียงตามแนวทิศเหนือ-ใต้ ขนานกัน ซึ่งมีทิวเขาที่สำคัญ คือ ทิวเขาแดนลาว อยู่ทางตอนเหนือสุดของจังหวัด เป็นแนวแบ่งเขตแดนประเทศไทยกับประเทศพม่าสหภาพพม่า และทิวเขาดนนรงค์ชัย ซึ่งประกอบด้วยทิวเขาเรียงขนานกัน 3 แนว คือ ทิวเขาดนนรงค์ชัยตะวันตก เป็นแนวเขตแดนไทย - สหภาพพม่า ทิวเขาทิศตะวันออกของจังหวัด เป็นแนวแบ่งเขตระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับเชียงใหม่ ยอดเขาที่สูงที่สุด คือ ยอดเขาแม่ยะ อยู่บริเวณทิวเขาดนนรงค์ชัยตะวันออก ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดในเขตอำเภอปาย ซึ่งสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 2005 เมตร

4 เขตการปกครอง

จังหวัดแม่ฮ่องสอน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอแม่สะเรียง อำเภอปาย อำเภอขุนยวม อำเภอแม่ลาน้อย อำเภอสบเมยและอำเภอปางมะผ้า มี 44 ตำบล (ไม่รวมตำบลจองคำ ซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน) มี 415 หมู่บ้าน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 48 แห่ง

5 สภาพภูมิอากาศ

จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีภูมิอากาศแบบร้อนชื้น โดยในฤดูร้อนจะมีอากาศร้อนจัด อากาศหนาวจัดในฤดูหนาว และฝนจะตกชุกในฤดูฝน นอกจากนี้จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีหมอกปกคลุมตลอดทั้งปี ทั้งนี้ มีสาเหตุเนื่องจากลักษณะภูมิประเทศที่เป็นหุบเขาสูง มีพื้นที่อยู่บนที่สูงเหนือระดับน้ำทะเล ทำให้มีอุณหภูมิสูงในตอนกลางวันเนื่องจากถูกแสงแดด ส่วนในตอนกลางคืนจะได้รับอิทธิพลจากลมภูเขา ทำให้อากาศเย็นลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเมื่อความร้อนในตอนกลางวันลอยตัวขึ้นปะทะกับความชื้นของอากาศ จึงทำให้เกิดหมอกปกคลุม โดยทั่วไปในตอนกลางคืนสภาพภูมิอากาศจะมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนทั้ง 3 ฤดูกาล โดยฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ช่วงระหว่างกลางเดือนกุมภาพันธ์ - กลางเดือนพฤษภาคม จะมีอากาศร้อนอบอ้าว ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่ช่วงกลางเดือนพฤษภาคม - เดือนตุลาคม จะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ทำให้อากาศชุ่ม

ขึ้นฝนจะตกชุกมาก ซึ่งจะมีปริมาณมากที่สุดในเดือนสิงหาคม ถดูหนาว เริ่มตั้งแต่ช่วงเดือนตุลาคม - กลางเดือนกุมภาพันธ์ โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและความกดอากาศสูงจากประเทศจีน อากาศจะหนาวเย็นมาก

6 สภาพทางสังคม

ประชากรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มี 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

6.1 คนไทยเชื้อสายไทยใหญ่ หรือคนไต เป็นกลุ่มที่อยู่บนพื้นที่ราบ และเป็นประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัด ชาวไทยใหญ่เรียกตัวเองว่า "ไตโหลง" เรียกสั้น ๆ ว่า "ไต" พม่า เรียกว่า "ฉาน" หรือ "ชาน" ชาวไทยใหญ่อพยพมาจากรัฐฉาน ซึ่งเป็นบ้านเมืองเดิมในประเทศพม่าเข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดแม่ฮ่องสอนหลายครั้งหลายคราด้วยกัน จากการอพยพเข้ามาของชาวไทยใหญ่ ทำให้วัดวาอารามหลายแห่งได้รับอิทธิพลทางศิลปะจากไทยใหญ่ผสมผสานกับศิลปะพม่าที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือ สถาปัตยกรรมที่ปรากฏในวัด ไม่ว่าจะเป็นโบสถ์ วิหาร จอง จะมีรูปแบบหลังคาที่ทำซ้อนขึ้นไปหลาย ๆ ชั้น โดยยกจั่วขึ้นและมีหลังคาขนาดเล็กกว่าที่ชายคอรอบลงมาอีกชั้น ชาวไทยใหญ่ จะมีภาษาพูดเป็นของตนเองเรียกว่า "คำไต" เวลาพูดภาษาไต เรียกว่า "อูบไต" คล้ายคลึงกับภาษาไทยแม้เมื่อพูดต่อกันเป็นประโยคเราอาจฟังไม่รู้เรื่องแต่หากแยกเป็นคำเดี่ยว ๆ จะเข้าใจได้ง่าย ส่วนภาษาเขียนตัวอักษรไทยเรียกว่า "ลิกไต" มีใช้กันมาตั้งแต่สมัยโบราณลักษณะกลมป้อมคล้ายตัวอักษรมอญและพม่า

การแต่งกายผู้หญิงนิยมนุ่งผ้าซิ่นเป็นสีพื้น ไม่มีการต่อชายผ้าซิ่นทอหรือปักลายอย่างซิ่นตีนจกที่คนเมืองนิยมใส่กัน ส่วนเสื้อเป็นแบบที่ชาวพม่าใส่ คือ สาบเสื้อด้านหน้าจะป้ายจากด้านซ้ายมาติดกระดูกด้านขวา มีทั้งแบบแขนสั้นและแขนยาว ตามคอและชายเสื้อนิยมปักลวดลายสำหรับผู้ชายนิยมสวมกางเกงแบบเดี่ยวไต้ หรือ เดี่ยวสะคอ แบบที่ชาวล้านนาใส่กัน เสื้อคอกลมแบบต่อแขนยาว ติดกระดูกผ้าด้านหน้าแบบเสื้อคนจีนมีของประจำกาย คือ ย่าม และดาบเงิน ไม่ว่าชายหรือหญิงเวลาออกนอกบ้าน มักพกผ้าหรือสวมหมวก ที่เรียกว่า "กืบไต" เป็นหมวกปีกกว้างยอดแหลมคล้ายหมวกเวียดนาม

6.2 ชาวไทยภูเขา ส่วนใหญ่จะอาศัยและประกอบอาชีพอยู่บนพื้นที่สูงมีจำนวนใกล้เคียงกับคนเชื้อสายไทยใหญ่ โดยชาวไทยภูเขาจะอยู่ในทุกอำเภอ มีทั้งหมด 576 กลุ่มบ้านประกอบด้วยเผ่าต่าง ๆ ดังนี้

6.2.1 กะเหรี่ยง เป็นชนเผ่าที่มีประชากรมากที่สุดของชาวไทยภูเขา คือ ประมาณร้อยละ 79.3 จะตั้งถิ่นฐานอยู่ทุกอำเภอ เป็นกลุ่มชนที่อาศัยในดินแดนแถบนี้มาช้านาน บางหมู่บ้านมีอายุ

มากกว่า 100 ปี กะเหรี่ยงในแม่ฮ่องสอนมีสองกลุ่ม คือ กะเหรี่ยงโปว์ พบมากที่สุดที่ อ.แม่สะเรียง , อ.สบเมย กับกะเหรี่ยงสะกอพบอยู่ทุกอำเภอ

6.2.2 มูเซอ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ มูเซอแดง และมูเซอดำ

6.2.3 ลีซอ พบได้ใน อ.ปาย และ อ.ปางมะผ้า

6.2.4 ลัวะ เป็นกลุ่มชนที่อาศัยในดินแดนล้านนา รวมถึงแม่ฮ่องสอนมาตั้งแต่โบราณ ปัจจุบัน ชาวลัวะอพยพขึ้นไปอยู่บนพื้นที่ภูเขาสูง ตั้งชุมชนเป็นแนวยาวไปตามสันเขา พบได้มากที่สุดที่เขตรอยต่อ อ.แม่ลาน้อย กับ อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่

6.2.5 แม้วหรือม้ง เป็นกลุ่มชาวเขาที่มีประชากรน้อยที่สุดในแม่ฮ่องสอนแต่มีอยู่ทุกอำเภอ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ม้งขาวและม้งลาย ซึ่งเรียกจาก สีกระโปรงของผู้หญิงชาวม้งนั่นเอง

6.2.6 ปาดอง หรือกะเหรี่ยงคอยาว ปัจจุบันมีอยู่ที่บ้านในสอย บ้านน้ำเพียงดิน และบ้านห้วยเสือเฒ่า ในเขตอำเภอเมือง

6.2.7- จีนฮ่อ เป็นกลุ่มชาวจีนที่เป็นอดีตทหารกองพล 93 ที่หนีภัยทางการเมืองเข้ามาในประเทศไทย อยู่ที่ อ.ปาย , อ.ปางมะผ้า และ อ.เมือง บางแห่งตั้งเป็นชุมชนถาวรมีเฉพาะชาวจีนฮ่อเท่านั้น เช่น หมู่บ้านสันติสุข อ.ปาย และหมู่บ้านแม่ฮ่อ อ.เมือง

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการสำรวจข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 33 ราย สามารถจำแนกได้ดังแสดงในตารางที่ 4.1- 4.4

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ติดสุราที่เลิกดื่มสุราได้ จำแนกตาม อายุ เพศ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่ติดสุรา การศึกษา ข้ออ้างที่ติดสุรา ระยะเวลาที่เลิกดื่มสุราได้

ลำดับที่	ชื่อสมมุติ	อายุ	เพศ	สถานภาพสมรส	อาชีพ	รายได้บาท/เดือน	ระยะเวลาที่ติดสุรา	การศึกษา	ข้ออ้างที่ติดสุรา	ระยะเวลาที่เลิกได้(ปี)
1	วิทย์	37	ชาย	คู่	รับจ้าง	6,000	20	ป.4	เพื่อนชวน	1
2	เนตร	45	ชาย	คู่	ข้าราชการบ้านาญ	6,000	20	ปวช.	เพื่อนชวน	5
3	แก้ว	46	ชาย	คู่	รับราชการ	18,000	26	ปวช.	เพื่อนชวน	5
4	หล้า	47	ชาย	คู่	รับจ้าง	3,000	5	ไม่ได้	เครียด	1

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อ สมมุติ	อายุ	เพศ	สถาน ภาพ สมรส	อาชีพ	รายได้ บาท/ เดือน	ระยะ เวลา ที่ติดสุรา	การ ศึกษา	ข้ออ้าง ที่ติด สุรา	ระยะเวลาที่ เลิกได้(ปี)
								เรียน		
5	ยาว	48	ชาย	คู่	รับจ้าง	8,000	20	ม.3	เครียด	5
6	สง่า	54	ชาย	คู่	รับจ้าง	8,000	5	ไม่ได้	เครียด	2
								เรียน		
7	ดำ	58	ชาย	คู่	ทำสวน	5,000	30	ไม่ได้	อาชีพ	6
								เรียน		
8	เขียว	60	หญิง	หม้าย	ไม่ได้ทำ	-	30	ไม่ได้	เครียด	2
								เรียน		
9	หนึ่ง	64	ชาย	คู่	ทำสวน	5,000	30	ป.4	อาชีพ	1.6
10	ดา	65	ชาย	คู่	ไม่ได้ทำ	-	30	ไม่ได้	เพื่อน	2
								เรียน	ชวน	

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มผู้ติดสุรามีทั้งหมด 10 ราย เป็น เพศชาย 9 ราย เพศหญิง 1 ราย มีอายุ ตั้งแต่ 37 - 64 ปี สถานภาพสมรสคู่ 9 ราย และกรณีที่ 8 เป็นหม้าย เนื่องจากสามีเสียชีวิตเมื่อ 15 ปีที่แล้ว ประกอบอาชีพ รับจ้าง 4 ราย ทำสวน 2 ราย รับราชการ 1 ราย ข้าราชการบำนาญ 1 ราย และไม่ได้ทำงาน 2 ราย เนื่องจากมีอายุมากมีครอบครัวคอยดูแล และมีรายได้ตั้งแต่ 3,000- 18,000 บาท/เดือน ส่วนใหญ่ติดสุรามานาน 5- 30 ปี เฉลี่ย 17 ปี ส่วนใหญ่ไม่ได้ รับประทานอาหาร ข้ออ้างที่ติดสุราเพราะเครียด 4 ราย อาชีพ 2 ราย และเพื่อนชวน 4 ราย

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มครอบครัวที่ให้การสนับสนุนผู้ติดสุรา จำแนกตาม อายุ เพศ สถานภาพสมรส ความสัมพันธ์กับผู้ติดสุรา การศึกษา อาชีพ รายได้ และ ระยะเวลา ที่ให้การสนับสนุน

ลำดับ	อายุ	เพศ	สถานภาพ สมรส	ความสัมพันธ์ กับผู้ติดสุรา	การศึกษา	อาชีพ	รายได้ บาท/ เดือน	ระยะเวลา ที่ให้การ สนับสนุน (ปี)
1	37	หญิง	คู่	ภรรยาวิทย์	ป.4	ค้าขาย	6,000	20 ปี

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลำดับ	อายุ	เพศ	สถานภาพ สมรส	ความสัมพันธ์ กับผู้ติดสุรา	การศึกษา	อาชีพ	รายได้ บาท/ เดือน	ระยะเวลา ที่ให้การ สนับสนุน (ปี)
3	47	หญิง	คู่	ภรรยาแก้ว	ม.ศ.5	ค้าขาย	10,000	10 ปี
4	37	หญิง	คู่	ภรรยาหล้า	ไม่ได้ เรียน	ไม่ได้ ทำงาน	-	20 ปี
5	38	หญิง	คู่	ภรรยายาว	ป.4	ค้าขาย	5,000	20 ปี
6	40	หญิง	คู่	ภรรยาสง่า	ไม่ได้ เรียน	รับจ้าง	3,000	5 ปี
7	47	หญิง	คู่	ภรรยาดำ	ป.4	ทำสวน	5,000	25 ปี
8	37	หญิง	คู่	บุตรสาวเจียว	ม.3	ค้าขาย	10,000	15 ปี
9	60	หญิง	คู่	ภรรยาหนึ่ง	ป.4	ทำสวน	5,000	30 ปี
10	60	หญิง	คู่	ภรรยาดา	ไม่ได้ เรียน	ไม่ได้ ทำงาน	-	20 ปี

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มครอบครัวที่ให้การสนับสนุนผู้ติดสุรามีอายุระหว่าง 37- 60 ปี ทั้งหมดเป็นเพศหญิง ทั้งหมดมีสถานภาพสมรสคู่ มีลักษณะความสัมพันธ์กับผู้ติดสุราในฐานะภรรยา ยกเว้น 1 รายที่เป็นบุตรสาวเนื่องจากสามีของผู้ติดสุราเสียชีวิตได้ 15 ปี ผู้ติดสุราจึงอาศัยอยู่กับครอบครัวบุตรสาว กลุ่มตัวอย่างไม่มีการศึกษา จำนวน 3 ราย จบการศึกษาประถมปีที่ 4 จำนวน 3 ราย มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 ราย มัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ราย และ การศึกษาระดับปริญญาตรี 1 ราย มีอาชีพ ทำสวน รับราชการ รับจ้างและไม่ได้ทำงานเนื่องจากมีอายุมาก 1 ราย และเป็นแม่บ้านดูแลครอบครัว 1 ราย ส่วนใหญ่มีรายได้ 3,000 – 30,000 บาท / เดือน ระยะเวลาที่ให้การสนับสนุนระหว่าง 5 – 30 ปี

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างทางสังคมที่ให้การสนับสนุนผู้ติดสุรา จำแนกตาม ลักษณะความสัมพันธ์กับผู้ติดสุรา เพศ อายุ การศึกษา ลักษณะการสนับสนุน ระยะเวลาที่ให้การสนับสนุน/ปี

ลำดับ	ความสัมพันธ์ กับผู้ติดสุรา	เพศ	อายุ	การศึกษา	ลักษณะการ สนับสนุน	ระยะเวลาที่ให้การ สนับสนุน/ปี
1	พี่สาว	หญิง	45	ประถมศึกษา	ด้านอารมณ์ ด้านสิ่งของ	10 ปี
2	ผู้ใหญ่บ้าน	ชาย	48	อนุปริญญา	ด้านอารมณ์ ด้านสิ่งของ ด้านข้อมูล ข่าวสาร	2 ปี
3	ลูกค้า	ชาย	72	ป.4	ด้านอารมณ์	20 ปี
4	นายจ้าง	หญิง	50	ม.ศ.3	ด้านอารมณ์ ด้านสิ่งของ ด้านข้อมูล ข่าวสาร	10 ปี
5	หลาน	ชาย	23	ม.6	ด้านอารมณ์ ด้านสิ่งของ	5 ปี
6	ลูกค้า	ชาย	24	ม.3	ด้านอารมณ์	3 ปี
7	เพื่อนบ้าน	หญิง	45	ม.6	ด้านอารมณ์ ด้านข้อมูล ข่าวสาร	10 ปี

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับผู้ติดสุราในฐานะลูก พี่สาว ผู้ใหญ่บ้าน ลูกแก้ว เพื่อนบ้าน นายจ้าง เป็นเพศชาย 5 ราย เพศหญิง 5 รายอายุ 23 ปี – 72 ปี มีการศึกษาตั้งแต่ ระดับ ประถมศึกษาปีที่ 4 –ระดับปริญญาตรี ให้การสนับสนุน ด้านอารมณ์ ด้านการเงินสิ่งของและการบริการช่วยเหลือ ระยะเวลาที่ให้การสนับสนุน 3 ปี – 20 ปี

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสุรา จำแนกตาม ตำแหน่ง อายุ เพศ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ลำดับ	ตำแหน่ง	อายุ	เพศ	การศึกษา	ประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับผู้ป่วยสุรา
1	นักจิตวิทยา	24 ปี	ชาย	ปริญญาตรี	2 ปี
2	นักสังคมสงเคราะห์	45 ปี	ชาย	ปริญญาตรี	18 ปี
3	พยาบาลวิชาชีพ	48 ปี	ชาย	ปริญญาตรี	28 ปี
4	นักอาชีพบำบัด	42 ปี	ชาย	ปริญญาตรี	5 ปี
5	แพทย์	46 ปี	ชาย	แพทยศาสตร์บัณฑิต	20 ปี

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีตำแหน่ง นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาลวิชาชีพ นักอาชีพบำบัด และแพทย์ มีอายุระหว่าง 24-48 ปี เป็นเพศชายทั้งหมด การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับผู้ติดสุราระหว่าง 2-28 ปี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ลักษณะการสนับสนุนของครอบครัวและสังคมต่อความสำเร็จ ในการเลิกดื่มสุราของผู้ติดสุราศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด แม่ฮ่องสอน

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการสนับสนุนของครอบครัวต่อความสำเร็จในการเลิกดื่มสุราของผู้ติดสุราศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด แม่ฮ่องสอนนั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ร่วมกับการสังเกต พบว่า ในการศึกษาลักษณะการสนับสนุนของครอบครัวและสังคมต่อความสำเร็จในการเลิกดื่มสุราของผู้ที่ติดสุราศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด แม่ฮ่องสอน ครั้งนี้ ผู้ติดสุราที่เลิกดื่มสุราได้ ทั้ง 10 ราย ต่างได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวและสังคมเพื่อช่วยทำให้เลิกดื่มสุราในลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยมีรายละเอียดในลักษณะของการสนับสนุนแต่ละด้านที่กลุ่มตัวอย่างสะท้อนออกมาดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์และการสังเกตดังนี้

3.1 ลักษณะการสนับสนุนของครอบครัวต่อความสำเร็จในการเลิกดื่มสุราของผู้ติดสุราศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด แม่ฮ่องสอน

พบว่า ผู้ติดสุราได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว 3 ด้าน ได้แก่ การสนับสนุนด้านอารมณ์ การสนับสนุนด้านการเงิน สิ่งของ และบริการ และการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร

3.1.1 การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวด้านอารมณ์ จากการสัมภาษณ์และการสังเกต ลักษณะการได้รับการสนับสนุนด้านอารมณ์ของผู้ติดสุราที่ทำให้เลิกดื่มสุราได้นั้น พบว่าผู้ติดสุราทุกรายต่างได้รับการสนับสนุนด้านอารมณ์จากครอบครัว โดยการแสดงออกในลักษณะแตกต่างกันไปดังนี้

แสดงออกโดยการให้กำลังใจ ทั้งนี้เมื่อผู้ติดสุรามีความตั้งใจในการเลิกดื่มสุราหรือเข้ารับการรักษาเพื่อให้สามารถเลิกดื่มสุราได้ สมาชิกในครอบครัวจะแสดงออกโดยการให้กำลังใจเพื่อให้ผู้ติดสุราเกิดความเข้มแข็งทางด้านจิตใจมีกำลังใจและตั้งใจในการเลิกดื่มสุรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงระหว่างที่ผู้ติดสุราเข้ารับการรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“ได้รับกำลังใจจากลูก จาก เมีย มีความสำคัญมาก ระหว่างที่เข้ารักษาที่ศูนย์ฯ 28 วัน เมีย ลูก พ่อ แม่ พี่สาว ไปเยี่ยมทุกวัน ทำให้มีกำลังใจ ” (วิทย์)

“ความผูกพันกัน กำลังใจ จากครอบครัว ให้กำลังใจให้ความเชื่อมั่นว่าเราเลิกได้แน่นอน (แก้ว)

“ลูกเมีย ไปเยี่ยมให้กำลังใจ ที่ศูนย์ฯ ” (หล้า)

“ให้กำลังใจขอร้องให้เขาเลิกดื่มสุราช่วงที่เขารักษา ก็ไปเยี่ยมให้มีกำลังใจ รักษาตัว” (ภรรยาวิทย์)

“ตอนไปรักษาก็ไปเยี่ยมทุกเย็น ไปหาอยากกินอะไรก็เอาไปส่งพาลูกไปเยี่ยม” (ภรรยาเนตร)

“ช่วงที่รักษา ก็ไปเที่ยวหา ไปให้กำลังใจ ไม่ทิ้ง จนครบกำหนดก็ไปรับกลับมา” (ภรรยาวิทย์)

“พาพ่อไปเลิกเหล้า พาไปโรงพยาบาลช่วงที่รักษาก็ไปเยี่ยมไปให้กำลังใจ”
(ลูกดา)

“พาไปหาที่รักษาแล้ว ไปเยี่ยมบ่อยๆ” (ภรรยาคำ)

“ก็พาไปรักษาตัดเหล้าที่ศูนย์บำบัด สนใจให้เวลา ให้กำลังใจ แก่มากขึ้นเมื่อก่อนไม่ค่อยมีเวลาให้” (ลูกเขียว)

“ระหว่างที่เขาเข้ารับการบำบัด 21 วัน ไปเยี่ยมทุกวันไม่เคยขาด ไปเยี่ยมไปให้กำลังใจเขา” (ภรรยาแก้ว)

“ให้กำลังใจให้เลิกให้ได้ บอกลูกให้กำลังใจพ่อ” (ภรรยาหล้า)

แสดงออกด้วยการห่วงใย เมื่อผู้ติดสุราหายออกจากบ้านไปครอบครัวก็จะเป็นห่วงว่าไปไหนทำไมไม่กลับเป็นห่วงว่าจะเกิดอันตรายกับผู้ติดสุรา หรือเมื่อผู้ติดสุราเพิ่งออกจากสถานที่บำบัดรักษาแล้วต้องเดินทางไปงานศพซึ่งเป็นงานที่มีสุราเยอะและเป็นตัวกระตุ้นที่อาจทำให้ผู้ติดสุรากลับไปดื่มสุราได้ พ่อของผู้ติดสุราก็แสดงอาการเป็นห่วงโดยเฝ้าติดตามผู้ติดสุราทั้งคืน ทำให้ผู้ติดสุราเกิดความรู้สึกมีคุณค่าในการได้รับการห่วงใยจากครอบครัวจึงไม่อยากจะดื่มสุราเพื่อทำให้ครอบครัวเกิดความสบายใจ นอกจากนั้นการแสดงออกด้วยความห่วงใยด้วยการมาเยี่ยมบ่อยๆจากลูกที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่ด้วยกันก็ทำให้ผู้ติดสุรา รู้สึกสบายใจดังหรือบางครั้งเมื่อผู้ติดสุราเข้ารับการรักษาก็จะแสดงความห่วงใยด้วยการหมั่นไปเยี่ยมไปถามทุกข์สุขว่าเป็นอย่างไร นอกจากนั้นผู้ติดสุราบางรายที่อายุมากครอบครัวก็จะเป็นห่วงไม่อยากให้ผู้ติดสุราเนื่องจากอายุมากแล้วจะเป็นอะไรไปไม่ทันได้อยู่กับลูกนาน แสดงออกด้วยการเป็นห่วงแล้วจะเป็นอะไรเนื่องจากผู้ติดสุราอายุมากและสุขภาพไม่แข็งแรงบางรายถึงกับไปบอกร้านค้าไว้ว่าห้ามขายสุราให้ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

พ่อผม ครับ หลังออกศูนย์ฯ มาวันแรกผมต้องไปงานศพญาติที่ลำพูน ในงานเขากินเหล้ากันพ่อก็กลัวผมจะ ไปกินแก้้ตามผมทั้งคืนผมไม่นอนแก้้ไม่นอน ผมบอกว่าไม่กินก็ไม่เชื่อ ผมก็เลยต้องไปนอนให้แกสบายใจ” (วิทย์)

“มาหลอมมาโดย ป้อเป็นจื่อหือ เหาเป็น โห่งเป็นโย กว่าไหลหือ ป้อถึงคิงหมะเข้าเฮินก็มองหา หมะเข้าเฮินเหือกป้อเข้าเฮินมาก็หลีใจหมะป้ออง เหาก็หลีใจ” (มาถามมาได้ ว่าพ่อสบายดีไหม พวกเขาเป็นห่วงเป็นใยเวลาไปไหนถ้าถึงเวลาแล้วไม่กลับเขาก็จะคอยทำไมไม่กลับมาเสียที ถ้ากลับเข้าบ้านก็ไม่บ่น ทำให้เราสบายใจ)(หนึ่ง)

“เมีย พาไปรักษาที่ศูนย์ฯ แล้วไปเยี่ยม บ่อยๆ ไปถามว่าเป็นอย่างไรบ้าง” (หล้า)

“เขาบอกว่าพ่อแก่่มากแล้วเลิกเถอะกินมากเดี๋ยวนั้นอะไรไปมากกว่านี้ เวลาไม่สบาย เขาก็พาไปหาหมอ หายาให้กิน พรุ่งนี้ก็จะพาไปหาหมอที่เชียงใหม่” (คำ)

“แต่เราเป็นห่วงกลัวเขาจะตายเพราะกินแล้วไม่สบาย ผมต้องไปสั่งร้านค้า ไว้ห้ามขายเหล้าให้แกกิน” ลูกคำ

แสดงออกด้วยการยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของสังคม โดยการไม่แสดงอาการ รังเกียจเมื่อผู้ติดสุราเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้วยให้ความเคารพผู้ติดสุราโดยการมาปรึกษาปัญหา เพื่อขอรับคำแนะนำ นอกจากนั้นมีการพูดคุยซักถามให้ความสนใจและรับฟังเมื่อผู้ติดสุราพูดและ ยังได้รับการชักชวนจากครอบครัว ให้มาเข้าร่วมกิจกรรมหรือทำงานต่างๆด้วยกัน ทั้งๆที่เมื่อตอนที่ ผู้ติดสุราดื่มสุราจะเป็นลักษณะต่างคนต่างไป ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

หากี่ฮู้บหลีจ้อมมาหลอมมาโดยต่ำเส่ กนในหมู่จุมในหากี่มาฮู้บจ้อม มีก้านอะหังก็มาจ้อยกั้นมาถามกั้นกู้ออกเหาหมะตักเสงต๊ะเหลียวไน้เหามีอะหังหากี่มาฮู้บแม่งเหา จมป้อเฮาต๊ะเหลียวหมะกินเหล้านี้หลีหน้า เหาก็หลีใจหน้าๆ” (เขาก็พูดดีด้วยมาพูดมาเยี่ยมมาที่ขว หาบ่อยๆ ทักทายถามไถ่ เวลามีปัญหาอะไรก็มาปรึกษา ทุกครั้งพวกเขาไม่พูด แต่เดี๋ยวนี้นี้เขามืออะไรก็ มาเล่ามาปรึกษา)(หนึ่ง)

“ชวน ไปออกกำลังกาย ชวน ไปเดินเล่นเวลามึงงานก็ชวนกัน ไปเที่ยว ทั้งหมด เมื่อก่อนต่างคนต่าง ไปลูกไม่อยากไปกับผม” (วิทย์)

“เมื่อก่อนพี่ต้องตัดสินใจเองเดี๋ยวนี้อธิบายลูกให้เขาจัดการให้ลูกก็ดีใจนะไม่ อยาเวลาไปไหนกับเขา” (ภรรยาเนตร)

แสดงออกด้วยการให้โอกาส โดยมองว่าผู้ติดสุราก็เป็นมนุษย์คนหนึ่ง ที่ บางครั้งมีโอกาสดิพพลาดและควรได้รับโอกาสในการแก้ไขปรับปรุงตัวเองเพื่อความมีเกียรติมี คุณค่ามีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์เช่นกัน ไม่ใช่เป็นแค่เพียงสัตว์เดรัจฉานที่ไร้ค่าและต้องการ ได้รับการดูแลช่วยเหลือในด้านต่างๆไม่น้อยไปกว่าคนที่มิปัญหาอื่นๆเลย ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ ดังนี้....

“เพราะมองว่าโดยเนื้อแท้เขาเป็นคนดี ภูมิหลังเขาดีมากความรู้เขาก็มี สิ่ง ที่ เขาขาดเขาพลาดเพราะคนที่พลาดไปไม่จำเป็นต้องเป็นคนชั่ว ถ้าเราไม่ให้โอกาสเขาโดยเฉพาะใน

ส่วนของสามีภรรยาถ้าทุกคนคิดอย่างนี้เขาจะไม่มีโอกาสไม่มีเวลาที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้แล้ว คนดูถูกเขอะมากที่ตั้งใจจะเปลี่ยนจากดำเป็นขาวด้วยมือของพี่ พี่รอวันนี้ ทุกวันนี้เมื่อเราทำได้ ก็มีแต่คนมาขอคำแนะนำเพื่อนๆข้าราชการทั้งนั้น ทำได้อย่างไร ไม่อยากเชื่อ ซึ่งส่วนหนึ่งก็มาจากมือหอมด้วยแต่พอพื้นมือหอมมากก็ต้องเป็นเราที่ต้องดูแลช่วยเหลือกันไป”(ภรรยาแก้ว)

แสดงออกด้วยการแสดงความชื่นชม ยกย่อง ยินดี เช่น การข้มยิ้มแจ่มใส พุดจาทักทาย การชื่นชมว่าผู้ติดสุราไม่ดื่มสุราแล้วเขาดีใจมาก การยกย่องว่าการที่ผู้ติดสุราเลิกดื่มสุราได้เป็นการกระทำของคนที่เก่งเพราะมีผู้ติดสุราอีกหลายคนที่ยพยายามหรือตั้งใจเพื่อเลิกดื่มสุราแล้วเลิกดื่มสุรายัง ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้....

“เหาจมป้อเฮาตะเหลียวห่มะกินเหล้านี้หลีหน้า เฮาก็หลีใจหน้าๆ”(เขาชื่นชมว่าพ่อเราเดี๋ยวนี้ไม่กินเหล้าแล้วดีมาก เขาพูดเขาปฏิบัติต่อเราอย่างนี้เราก็ตีใจมาก)(หนึ่ง)

“ก็อู้กับอ้อต้าเหลียวไน้หลีหน้าข้าก็จมลูกก็จม ป้อห่มะกินเหล้าไน้หลีหน้าเป็นเก้เป็นเผ่าเหม่งเฮาลูกหลานเจ้งไหนอ้อ”(เดี๋ยวนี้ไม่กินเหล้านี้ดีมาก แม่ก็ตีใจ ลูกก็ตีใจ เขาชมว่าพ่อไม่กินเหล้านี้ดีมากจะได้อยู่เป็นร่วมโพธิ์ร่มไทรให้พวกเราลูกหลาน)(ภรรยาหนึ่ง)

“ตอนนี้ ยิ่งญาติผู้ใหญ่ เขาก็ชื่นชมยินดี ครอบครัวยังมีความสุข เขาก็แซว ภรรยาผมว่าได้สามีใหม่ ไอ้จี้เหล้าที่ชอบขับรถเครื่องออกชอย หมวกกันน็อคไม่ใช่ โคนจรรยาจับ เป็นสิบลุงครั้งหายไปไหนไม่รู้แล้ว (เนตร)

“ยกย่องให้เป็นผู้นำครอบครัว ให้ความสำคัญมีอะไรปรึกษาหารือ เมื่อก่อนตัดสินใจคนเดียวแต่ตอนนี้ช่วยกันคิด ให้เขาคอยดูแลเรื่องลูก”(ภรรยาเนตร)

“เขาก็ชื่นชมดีใจกับเรา”(สง่า)

“ลูกก็ตีใจ”(ดำ)

“เขาบอกว่าถ้าแม่ไม่กินเหล้านี้ดี”(หล้า)

“สอนลูกให้เคารพพ่ออย่างค่าพ่อ”(ภรรยาดำ)

“ชื่นชมว่าเขาเป็นคนดี”(ภรรยาขาว)

แสดงออกโดยการพุดจาด้วยถ้อยคำที่อ่อนหวาน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ค่อยพุดค่อยจาประณีประนอมไม่รีบร้อนเรื่องเดิมในอดีตที่ผู้ติดสุราเคยทำไว้ทั้งที่บางครั้งก็ยังมีเรื่องค้างคาในใจหรือหากระแวงอยู่บ้างว่าผู้ติดสุราอาจจะกลับไปดื่มสุราแต่ก็ต้องพยายามตั้งใจไม่พุดถึงดัง ข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้

“หลาดต่อกันหลีหลี มีอะหัง”(พุดจาด้วยดีดี มีอะไรก็ค่อยพุดค่อยจากัน)

(ภรรยาหนึ่ง)

“ทำให้หันหน้าพูดคุยกัน ไม่ทะเลาะไม่ใช่อารมณ์ คำพูดที่เขารุนแรงก็เป็นอ่อนหวาน”(แก้ว)

“พอออกมาก็ไม่ฟันหาตะเข็บใช้ชีวิตเหมือนเขาไม่เคยกินเหล้ามาก่อน แต่ในใจก็มีบ้างว่าเขาจะเลิกได้ไหมเพราะที่ผ่านมามันหนักมาก”(ภรรยาวิทย์)

“ไม่ต่อความยาวกลัวทะเลาะกัน”(ภรรยาหล้า)

“ไม่ดำ ไม่ว่า”(ภรรยาคำ)

แสดงออกโดยการอดทนต่อเหตุการณ์ต่างๆที่เข้ามากระทบจิตใจในช่วงระหว่างที่ผู้ติดสุราเลิกดื่มสุรายังไม่ได้เนื่องจากบางครั้งบางเหตุการณ์ครอบครัวรับรู้ว่าคุณกระทำจากการปฏิบัติจากสังคมของผู้ติดสุราเหมือนตนเองเป็นผู้ร่วมรับผิดชอบในการติดสุราครั้งนี้ด้วยและในขณะเดียวกันก็ต้องอดทนต่อการกระทำของผู้ติดสุราที่ปฏิบัติหรือแสดงออกต่อตนเอง(ภรรยา)และครอบครัวเมื่อดื่มสุรา

“อดทนเพราะเหตุการณ์ต่างๆมันรุนแรงกระทบจิตใจเรามากเขาไม่ชอบสามีเราแล้ว เขาปฏิบัติต่อเราเหมือนเป็นการลงโทษ เช่น ตอนเราไปขออนั่งส่งตัวให้กับเขา(สามี) เพื่อนร่วมงานของสามีปฏิบัติต่อเราเหมือนเป็นอากาศไม่มีตัวตน แสดงสีหน้าที่เรารับรู้ว่าเราเป็นแค่เมียไอ้แก้ว(นามสมมุติ)ขี้เหล้าคนหนึ่ง ไม่มีเกียรติมีศักดิ์ศรีไม่หลงเหลือความมีหน้าตาทางสังคมอย่างไรก็เลิกไม่ได้”(ภรรยาแก้ว)

“อดทนต่อการกระทำทุกอย่างที่เขาแสดงออก เพราะกินเหล้ามาแล้วนำเบื่อนำร่าคาญ ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ต้องดูแลเหมือนเด็ก ตอนไปรักษาก็ไปเยี่ยมทุกเย็นไปหาอยากกินอะไรก็เอาไปส่งพาลูกไปเยี่ยมก็ยกย่องให้กำลังใจให้เป็นผู้นำครอบครัว ให้ความสำคัญมีอะไรปรึกษาหารือ เมื่อก่อนตัดสินใจคนเดียวแต่ตอนนี้ช่วยกันคิด แต่ต้องใช้ความอดทนสูงมาก ใจเย็น เพราะช่วงแรกที่เขาเริ่มเลิกได้ยังหงุดหงิดมีอะไรนิดหน่อยก็ขวางหูไม่ต่อความ จะได้ไม่กระทบกระทั่งกันอีก (ภรรยาเนตร)

“ขำมเอา ตู้อ๊ะหน้า”(อดทนเอาลำบากมาก)(ภรรยาหนึ่ง)

“ใจเย็น อดทน”(ภรรยาคำ)

“ช่วงที่เขาเลิกมาใหม่ๆเขาจะหงุดหงิดอารมณ์เสียก็อดทน”(ภรรยาหล้า)

“ช่วงที่เขาเลิกเขาจะหงุดหงิดอารมณ์เสีย ง่าย คำแม่คำลูก แม่ก็บอกให้อดทน เราก็ต้องอดทน เพราะเขาเป็นพ่อเรา”(ลูกดา)

จากข้อมูลทั้งหมดพบว่า ผู้ติดสุราทุกรายต่างได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวทางด้านอารมณ์ที่ทำให้ผู้ติดสุราเลิกดื่มสุราได้ ในลักษณะแตกต่างกันไป โดยแสดงออกมาในรูปของการให้กำลังใจ การห่วงใย การยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว การให้โอกาส การยกย่อง

ชื่นชมยินดี การพุดจาด้วยถ้อยคำอ่อนหวานไม่พื้นเรื่องเดิม และการอดทน ซึ่งการได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกในครอบครัวในลักษณะ ดังกล่าว เป็นการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ที่ประกอบด้วยความรัก ความเข้าใจ แทนการคิดว่ากล่าวอันจะทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกัน ตามมา ถือว่าเป็นการลักษณะของการสนับสนุนทางด้านอารมณ์ที่ส่งผลทำให้ผู้ติดสุราพยายามเลิกดื่มสุราได้สำเร็จ ทั้งนี้เพราะการกระทำดังกล่าวส่งผลให้ผู้ติดสุรารู้สึกว่าตนเองยังเป็นที่รักที่ต้องการของครอบครัว และต้องการปรับปรุงตัวเองให้เป็นคนมีคุณค่า มีความหมายทั้งในสายตาของตนเอง และครอบครัวต่อไป

3.1.2 ลักษณะการสนับสนุนของครอบครัวด้านการเงิน สิ่งของและการบริการ จาก การสัมภาษณ์ลักษณะการสนับสนุนด้านการเงิน สิ่งของและบริการของผู้ติดสุราที่ทำให้เลิกดื่มสุรา ได้ นั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีลักษณะของการสนับสนุนด้านการเงิน สิ่งของและการบริการ โดยการ แสดงออกในลักษณะแตกต่างกันไป ดังนี้

ได้รับการสนับสนุนด้านการช่วยทำงานเลี้ยงดูครอบครัวแทนในช่วง ระหว่างที่ผู้ติดสุรา กำลังดื่มสุราหรือเลิกดื่มสุราใหม่ๆซึ่งระหว่างนั้นร่างกายยังอ่อนแอไม่แข็งแรง สมบูรณ์ และอารมณ์จิตใจยังหงุดหงิดไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน หรือหาเลี้ยงดูแลครอบครัวได้สมาชิกในครอบครัว ก็จะเข้ามาช่วยเหลือดูแลในการปฏิบัติดังกล่าว ซึ่งการช่วยทำหน้าที่แทนในเรื่องของการทำงานเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวนั้นหมายถึงหาเลี้ยงรวมทั้งผู้ ติดสุราด้วยที่ครอบครัวต้องหาเลี้ยง และการทำงานเพื่อหาเงินส่งลูกเรียน นอกจากนั้นยังมีในเรื่อง ของการช่วยเหลือในบางครั้งที่ผู้ติดสุราต้องไปรักษาตัวที่ต่างจังหวัดโดยการขับรถให้การช่วยเหลือ โดยการทำงานหาเลี้ยงครอบครัวแทนช่วงที่ผู้ติดสุราดื่มสุราหรือเข้ารับการรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

หากี่หากินเงินนั้นอ้อ เด็ก โถ่เนาชาย กว่าเฮ็ดนา เฮ็ดสน” (ลูกเมีย เขาก็ ออกไปหากินของเขาคนเดียวทำถั่วเหลืองแผ่นขาย ทำไร่ ทำสวน)(หนึ่ง)

“ตุ๊กก็ตุ๊ก ลูกก็โหล่เล้ง กำนก็หลี่เฮ็ด เล้งก็โหล่หาเล้ง ดังลูกตังกนเมา เล้งลูก ก้อเหลียว ต้องตื่นตั้งแต่ตี 3 ฟ้าไปป้าง เฮคเข้าเฮ็ดผักป็น ซัก โคซกเลง ริด โคริดเลงป็นเข้าป็นหา กว่าโฮงเฮน เข้ากำไหนก็เด็กโถ่เนาตาก ว่ายามาก็เก็บกว่าส่งเวง หนานาก็กว่าเฮ็ดนาอ่อนลูกกว่าจ้อย กันเฮ็ดไหน ก้อปีไถก้อน้องหว่านเฮ็ดไหน ลูกห่มฮู้ความกูก้อปอเมาเข้าเฮินมาต้องใหม่เข้าใหม่ น้ำก็ หาป็นหลอดเนแต่อย่างว่ากินแห่งห่มะหลี่เจ้งไหนหลอดหน้าห่มะฮับหน้าห่มะไถ่เหว่าปียง”(ซากจน ก้ออดเอา เล้งลูกคนเดียว ตื่นตี 3 ฟ้ายังไม่สว่าง ทำกับข้าวกับปลา ซักริดเสื่อผ้าให้ลูก ส่งลูกไป โรงเรียน แล้วก็ลงทำงานทำถั่วเหลืองแผ่นตาก พอบ่ายามาก็เก็บเอาไปส่งร้านในตัวเมือง ถ้าหน้าทำ นาก็ไปทำนาชวนลูก ไปด้วย คนที่ช่วยไถ ได้ก็ไถคนน้องช่วยหว่าน ได้ก็หว่าน ดิที่ลูกเป็นเด็กดีว่า

นอนสอนง่ายกันทุกคนลำบากมากยากจนมาก เพราะลูกก็ยังเล็กช่วยเหลือตัวเองก็ไม่ได้ งานก็ต้องทำ เงินก็ต้องหา ต้องเลี้ยงดูทั้งคนเฒ่าทั้งลูกถ้ามาเข้าบ้านมาบ่นหัวขำหัวน้าก็หาให้ บอกว่าไม่ต้องไปกินแล้วเหล้าไม่ดีพูดมากไม่ได้เขาว่าบ่นจะโมโห(ภรรยาหนึ่ง)

“ช่วยครับ ช่วงที่ผมเลิกใหม่ๆเข้าไปรักษาใหม่ๆไม่มีแรง ช่วยทำงานไม่ได้ เขาก็ทำงานช่วย”(หล้า)

“ช่วยหาเงินเลี้ยงดูส่งลูกเรียนหนังสือ”(ยาว)

“เขาทำงานไม่ได้เราก็หาเลี้ยงครอบครัวช่วยแบ่งเบาค่าใช้จ่ายช่วยทำงานบ้าน ช่วยหาเลี้ยงครอบครัว”(ภรรยาหล้า)

“ช่วยทำงาน เอาอกเอาใจปรนนิบัติ”(ภรรยายาว)

“อยากช่วยอยากดูแลเขา เราต้องดูแลให้เหมือนลูกเลยช่วงที่รักษา (ภรรยาวิทย์)

“ลูกก็ต้องเลี้ยง ร้านก็ต้องเปิดลูกจ้างก็ไม่มี(ภรรยาแก้ว)

“ทำงาน เลี้ยงดูลูกเลี้ยงครอบครัวช่วยกันกับลูก”(ภรรยาดำ)

“เขาทำงานไม่ได้เราก็หาเลี้ยงครอบครัวช่วยแบ่งเบาค่าใช้จ่ายช่วยทำงานบ้าน ช่วยหาเลี้ยงครอบครัว”(ภรรยาหล้า)

ได้รับการสนับสนุนด้านการเงิน ในระหว่างที่ผู้ติดสุราไม่สามารถหาเงินได้เองแต่ต้องมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันก็ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนทางการเงิน จากภรรยา นายจ้าง แม่ ที่เข้ามาหยิบยื่นให้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันทั่วไป ค่าใช้จ่ายในการรักษา ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ไปรักษาตัว ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

ก้านห่มะไล่ เฮ็ด กว่ายอนเงินคนยิงเอามาซื้อเหล้าอ้อว่างปือกก็สิบขาว สี่ห้าสิบเมียวไหนอ้อ”(ถ้ามาเหล้าแล้วนอนไปทำงานหาเงินไม่ได้ก็ขอเงินภรรยาซื้อเหล้ากินอีก บางครั้งก็สิบยี่สิบ หรือสี่ห้าสิบอ้อ)(หนึ่ง)

“ช่วยหาเงินเลี้ยงดูส่งลูกเรียนหนังสือ”(หล้า)

“ลูกกับหลานช่วยออกค่าใช้จ่ายให้ เพราะค่าใช้จ่ายมันแพงทั้งค่าน้ำมันรถ ค่ากินค่าอยู่อีก”(ดา)

“ให้ค่าใช้จ่ายรายเดือนเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวเพื่อแกอยากจะทำอะไรจะทำอะไร แต่ให้ไม่เยอะเพราะอยู่กับผม อย่างอื่นผมดูแลหมด ค่ายาผมก็จ่ายให้”(ลูกดา)

“แม่ออกค่ายาให้”(ยาว)

“ช่วงที่เขาเลิกที่แรกลูกค้ายังไม่มี ไม่มีรายได้ ก็ให้เงินเขาติดตัวไว้ วันละ 50-100 บาท”(ภรรยาวิทย์)

ได้รับการสนับสนุนด้านสิ่งของบริโภค ได้แก่ การจัดหาอาหารที่ชอบไปฝาก ผู้ติดสุราบางรายมีญาติทำอาหารขายญาติก็จะทำอาหารไปส่งโดยเฉพาะในระหว่างที่เข้ารับการรักษาดังนั้นทำไปส่งและเพื่อแม่ไปถึงเพื่อผู้ติดสุราที่เข้ารับการรักษาดังนั้นด้วย เช่นเดียวกับกับลูกสาวผู้ติดสุราอีกหนึ่งรายที่ทำอาหารขายก็จะสามารถให้การสนับสนุนด้านอาหารให้กับผู้ติดสุราที่เป็นแม่ได้อย่างดี ส่วนผู้ติดสุราที่ต้องอยู่บ้านคนเดียวในระหว่างที่ครอบครัวต้องออกนอกบ้านเพื่อไปทำงาน ครอบครัวก็จะจัดหาข้าวปลาอาหารไว้ให้พร้อมโดยจัดเตรียมไว้ในห้องก่อนออกจากบ้าน ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“มาหลอมมาโดยตำเซ่ อะหังหวานก็หามาปั้น ” (เขามาเยี่ยมมาเที่ยวหาบ่อยๆ อะไรอร่อยก็หามาฝาก) (หนึ่ง)

“พี่สาวทำกับข้าวขายก็ทำกับข้าวไปส่งให้ทำเพื่อเพื่อนผู้ป่วยคนอื่นด้วย ” (วิทย์)

“ดูแลทางด้านอาหาร ทำอาหารให้ที่เกี่ยวกับสุขภาพ ” (แก้ว)

“แฟนจะออกนอกบ้านต้องเตรียมข้าวปลาอาหารไว้ให้พร้อมก่อนออกบ้าน เพราะกลัวว่าจะกลับไปกินอีก ” (เนตร)

“เอาอาหารที่เราชอบไปส่งให้ตอนที่อยู่ศูนย์(คำ)

“เขาดูแลอาหารการกินอย่างดีถามว่าแม่อยากกินอะไร เขาทำให้เพราะเขาทำอาหารเก่งทำอาหารขาย(เขี้ยว)

“ก็ช่วยหุงหาอาหาร ทำกับข้าวกับปลาไว้รอ เราออกไปทำงานก็ทำให้สบายใจ ” (สง่า)

“เขาได้รับการดูแลอย่างดีไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาหารการกิน อาหารเพื่อสุขภาพ ” (ภรรยาแก้ว)

“คอยดูแลเรื่องอาหารการกิน ช่วงที่เขาเก็บตัวในห้องที่ต้องคอยเตรียมอาหารการกินทุกอย่าง น้ำหวานกลูโคส ผลไม้ ส้ม ขนม ไม่ให้เกิดความอยากเตรียมไว้ให้พร้อมก่อนออกไปทำงาน อยากกินอะไรเตรียมไว้ให้ ” (ภรรยาเนตร)

“เราต้องดูแลให้เหมือนลูกเลยช่วยหุงหาอาหาร ทำกับข้าวกับปลาไว้รอ ดูแลอาหารการกิน เสื้อผ้า เช็ดเนื้อเช็ดตัวให้ ” (ภรรยาคำ)

“อาหารการกินไม่เคยขาดตกบกพร่องอยู่แล้ว เพราะที่บ้านทำอาหารขาย ” (ลูกเขี้ยว)

ได้รับการสนับสนุนด้านสิ่งของผู้ติดสุราอีกหนึ่งรายเป็นผู้หญิงเมื่อเลิกดื่มสุราได้ถูกสาวก็ช่วยพาแม่ไปเข้าร้านเสริมสวย จัดหาเสื้อผ้าที่สวยงามให้แม่ใส่แต่งตัวดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้....

“เขาก็กินแม่ไปเที่ยวพาไปตัดผม ไปทำผมที่ร้านหาเสื้อผ้าสวยๆ ให้ใส่ เขาบอกว่าถ้าแม่ไม่กินเหล้านี้ดี บอกให้แม่แต่งเนื้อแต่งตัว(เขี้ยว)

“ให้ทำสิ่งที่อยากทำ เช่น อยากไปหาร่างทรงก็พาไปจะได้มีเพื่อนมีฝูงกลุ่มใหม่จะได้ไม่เหงา บางทีก็ต้องหยุดขายของพาไปขาดรายได้ก็ทำอยากให้เรามีความสุข เลิกได้ แล้วก็พาไปเข้าร้านเสริมสวยให้เข้าทำเข้าทางหน่อยจะได้ดูดี อย่างอื่นก็ดูแลทั่วไป (ลูกเขี้ยว)

จากข้อมูลทั้งหมดพบว่า ลักษณะการได้รับการสนับสนุนด้านการเงิน สิ่งของและบริการจากครอบครัวเพื่อให้ผู้ติดสุราเลิกดื่มสุราได้นั้น ผู้ติดสุราทุกรายต่างได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในลักษณะแตกต่างกันไปตามปัญหาเร่งด่วนและความต้องการการช่วยเหลือ ได้แก่ การช่วยเหลือทางการเงินโดยมอบเป็นเงินสดเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายประจำวัน ค่ายา การจัดหาอาหารที่ชอบหรือเหมาะสมกับโรคให้ การช่วยเหลือบริการปรนนิบัติดูแลเมื่อผู้ติดสุราเจ็บป่วยหรือการช่วยทำงานหาเลี้ยงครอบครัว

3.1.3 ลักษณะการสนับสนุนของครอบครัวด้านข้อมูลข่าวสาร จากการสัมภาษณ์ร่วมกับการสังเกตลักษณะการได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารของผู้ติดสุราที่ทำให้เลิกดื่มสุราได้นั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีลักษณะของการสนับสนุนที่คล้ายคลึงกันดังนี้

แสดงออกโดยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของสุราที่มีต่อร่างกายของผู้ติดสุราเองว่าตอนนี้ติดสุราแล้วควรได้รับการบำบัดรักษา ผลกระทบของสุราที่มีต่อความรับผิดชอบของผู้ติดสุราที่ทำให้เสียงาน ผลกระทบทางของสุราที่มีต่อครอบครัวที่ทำให้เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายฝืดเคือง เงินไม่พอใช้ในครอบครัว มีหนี้สินและได้รับการแนะนำให้เข้ารับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพและพาไปเข้ารับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพเองที่สถานบำบัดดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“เมื่อก่อนร้องไห้เลิกเพื่อลูกเพื่อเมียกลัวจะเป็นตัวอย่างให้กับลูก” (วิทย์)

“ภรรยาบอกให้เลิกเขาบอกว่าเราติดแล้วนะ ไปรักษาที่ศูนย์ดีไหม” (เนตร)

“ลูกหลาน เมีย ญาติพี่น้อง ทุกคนเขาก็อยากให้เลิกให้ได้กันทั้งนั้นลูกก็บอกว่าพ่อไม่ต้องกินแล้วพ่อแก่มาแล้วจะไม่สบายเป็นอะไรไปมากกว่านี้ มาก-กินไม่ได้ก็อยากเลิกให้ลูกพาไปรักษา”(ดา)

“ช่วงนั้นกินมาก ทำงานไม่ได้ ลูกเมื่อก่อนบอกว่าการกินมากแล้วนะ ถ้ากินอีกจะเลิกไม่ได้แล้ว ไปรักษาดีไหม เดียวนี้ไม่ต้องไปโรงพยาบาลก็ได้ที่ศูนย์ก็มี” (ดา)

“ลูกก็อยากให้เลิกได้บอกว่าแม่แก่แล้ว กินมากกลัวแม่เป็นอะไรมา”

(เชียว)

“เมื่อกี้ขอร้องเกรงใจเขาก็เป็นห่วงเพราะยังมีลูกที่ต้องดูแล พ่อเป็นอย่างนี้แล้วอนาคตลูกจะเป็นอย่างไร ต้องห่วงลูกห่วงอนาคตตนเอง เขาก็บอกให้เลิก” (ขาว)

“ลาดหลายปีก่อนเข้าหากีว่าหาห่มะไหล่ติด ขอนด่าเส่ ขอนปอต่ออย่ากว่ากินหื้อ หลีปอไล่หื้อป้อเต่ห่มะอยู่หลี กว่าโงงหมอเต่ห่มะหมีเงินปิ่น” (ขอลูกขอตลอดพ่ออย่ากินเหล้าได้ใหม่เลิกได้แล้วพ่อไม่สบายไปโรงพยาบาลจะไม่มีเงินจ่ายค่ายา ไม่สบายก็ยังไม่หยุด กินเหล้าแล้วไม่ทำงาน บอกให้หลายครั้งก็บอกว่าไม่ติด ไม่ยอมรับว่าตัวเองติดเหล้า) (ภรรยาหนึ่ง)

“ขอร้องให้เขาไปเลิกเขา ให้เป็นห่วงอนาคตของลูก” (ภรรยาหล้า)

“ขอร้องให้เขาเลิกเพราะเขากินจนติดแล้ว ลูกเมียครอบครัวเดือดร้อน”

(ภรรยาวิทย์”

“มานั่งคุยกับเขาบอกเล่าให้เขาฟังว่าเราได้รับการปฏิบัติอย่างไรบอกเขาว่าฉันอายุเขานะ เขาก็บอกว่าเขาก็อายุ ถ้าอายุแล้วคุณยังทำตัวแบบเดิม ไม่อยากว่าเธอ ไม่ยิ่งแ่กว่าเดิม เธอถ้าคุณไม่บ่บัดแล้วเมื่อไหร่คุณจะเลิกได้ ขอร้องว่าขอให้เป็นครั้งสุดท้ายได้ใหม่ เขาก็รับปากก็เลยพาเขาไป” (ภรรยาแก้ว)

“ถ้าเขาไม่กินเหล้าก็จะเกลี้ยกล่อมให้เข้ารับการรักษาดัวบอกว่าลูกก็โตแล้วเป็นผู้หญิงทั้งสอง คนลูกจะเอาเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี ช่วงนั้นได้ยื่นจากรายการวิทยุที่ศูนย์จัดว่าจัดบริการนอกสถานที่ที่โรงพยาบาลศรีสังวาลย์ก็เลยไปปรึกษาน้องพยาบาลก็น่ารักมากแต่จำไม่ได้ว่าคนไหนเขาก็บอกให้พาเข้าไปที่ศูนย์เพื่อเป็นผู้ป่วยใน พี่ก็พาไป” (ภรรยาเนตร)

“เขากินเยอะ กินแล้วไม่รู้เรื่องไม่ทำงาน พอเขาไม่กิน ก็ขอให้เขาเลิก”

(ภรรยาสง่า)”

“พาพ่อไปเลิกเหล้า พาไปโรงพยาบาล” (ลูกดำ)

“ตอนที่เลิกยังไม่ได้ก็คอยบอกช่วยกันขอร้องกับลูกขอให้เลิกแล้วพาไปรักษาที่ศูนย์(ภรรยาดำ)ขอร้องให้เลิกเพราะไม่ติดต่อตัวเอง เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีกับลูกหลานเพราะหลานตัวเองก็โตเวลาแม่กินแล้วแม่กินเยอะช่วยเหลือตัวเองไม่ได้แล้วก็พาไปรักษาตัดเหล้าที่ศูนย์บ่บัด” (ลูกเชียว)

“ขอร้องให้เขาไปเลิกเขาก็ไม่ไปบอกว่าไม่มีเงิน บอกว่าคิดยาวๆให้เป็นห่วง” (ภรรยาหล้า)

“ช่วงที่เขากินก็ต้องคอยบอกให้เบาๆลงบ้างเพราะเสียการเสีงานและไม่มีเงินพาไปรักษาที่ศูนย์กับแม่” (ภรรยาขาว)

ได้รับการสนับสนุนด้านการหาแหล่งการบำบัดรักษาด้วยพิธีกรรมทางพื้นบ้านด้วยความเชื่อว่าเป็นเพราะเคราะห์กรรมต้องทำพิธีสะเดาะเคราะห์ถึงจะเลิกได้นอกจากนั้นยังพาหรือชักชวนกันไปหาสถานที่บำบัดรักษาให้หาย ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ที่ว่า .....

“ใจกว่าหลายป๊อก กว่า โหงมออ่อนยอนตำเซ่ ดังเหลาหลีกว่าอ่อนกันกว่า อะหังหลีกก็อ่อนกันเห็ดไปกว่าหาสลาไต เอ้อ..มันเป็นกำหื้อ เป็นเคราะห์หื้อ กว่าเฮ็ดหื้อเดหลีโย้แต่ มีใจหื้อ ” (ไปหลายที่ ไปโรงพยาบาลบ้าง ชวนขอเป็นประจำที่ไหนดีก็พากันไปอะไรดีก็ชวนกันไปทำไปหาหมอพื้นบ้านไทยใหญ่บ้าง ไปทำพิธีเทียนช่วยบ้างคิดว่าเป็นคราวเคราะห์เป็นกรรมเป็นเวร ต้องทำพิธีสะเดาะเคราะห์สะเดาะ โขจะจะได้เลิกได้) (ภรรยาหนึ่ง)

จากข้อมูลทั้งหมดพบว่า ผู้ติดสุราทุกรายต่างได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวทางด้านข้อมูลข่าวสารที่ทำให้ผู้ติดสุราเลิกดื่มสุราได้ในลักษณะแตกต่างกันไปโดยการแสดงออกมาในในลักษณะของการให้ข้อมูลด้านผลกระทบของการดื่มสุราที่มีต่อตัวผู้ติดสุราและครอบครัว การแนะนำสถานที่บำบัดรักษาให้นอกจากนั้นยังมีครอบครัวของผู้ติดสุรา 1 รายที่มีความเชื่อทางพิธีกรรมพื้นบ้านก็จะแนะนำและพาไปทำพิธีเหล่านั้นด้วยตัวเองเพื่อให้ผู้ติดสุราเลิกดื่มสุราได้

3.2 ลักษณะการสนับสนุนของสังคมต่อความสำเร็จในการเลิกดื่มสุราในการเลิกดื่มสุราของผู้ติดสุรา ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด แม่ฮ่องสอน

จากการสัมภาษณ์และการสังเกตลักษณะการสนับสนุนของสังคมที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการเลิกดื่มสุรา พบว่า ผู้ติดสุราได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว 4 ด้านได้แก่ การสนับสนุนด้านอารมณ์ การสนับสนุนด้านการเงิน สิ่งของ และบริการ การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสุรา โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

3.2.1 ลักษณะการสนับสนุนของสังคมด้านอารมณ์

จากการสัมภาษณ์ร่วมกับการสังเกตลักษณะการได้รับการสนับสนุนจากสังคมด้านอารมณ์ของผู้ติดสุราที่ทำให้เลิกดื่มสุราได้นั้นพบว่าผู้ติดสุราทุกรายต่างได้รับการสนับสนุนด้านอารมณ์จากสังคม โดยการแสดงออกในลักษณะแตกต่างกันไปดังนี้

แสดงออกด้วยการยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของสังคม โดยการไม่แสดงอาการรังเกียจเมื่อผู้ติดสุราเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆร่วม ด้วยให้ความเคารพผู้ติดสุราโดยการมาปรึกษาปัญหาเพื่อขอรับคำแนะนำ นอกจากนี้มีการพูดคุยซักถาม ทักทายให้ความสนใจและรับฟังเมื่อผู้ติดสุราพูดและยังได้รับการชักชวนจากเพื่อนบ้าน ผู้เฒ่าผู้แก่ ญาติผู้ใหญ่ในชุมชน ให้มาเข้าร่วมกิจกรรมหรือทำงานต่างๆด้วยกัน ทั้งๆที่เมื่อตอนที่ผู้ติดสุราดื่มสุราจะเป็นลักษณะต่างคนต่างไป นอกจากนั้น

ในส่วนของผู้คิดสูตรที่มีอาชีพให้บริการช่วงที่ดื่มสุราลูกค้าที่มาใช้บริการก็จะหายไปไม่มาใช้บริการ แต่พอเลิกดื่มสุราได้ ลูกค้าก็กลับมาใช้บริการดังเดิม ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“เป็นก็หลิใจจอม กนเฒ่ากนแก่ก็มาอ่อนมาโจกว่าเหลาจอมกั้น กว่านอน จอมจอมกั้นหื้อ เจ้าหวนโสดจ้อหลิจะ” (เขาตีใจด้วย คนเฒ่าคนแก่ ก็มาชวน ไปวัดด้วยกันเขาบอก ว่าไปฟังเทศน์ที่วัดด้วยกันพระเทศน์ดีมากเดี๋ยวนี้ไปไหนใครก็ทักทาย)(หนึ่ง)

“ลูกค้า ช่วงที่ผมกินเหล้าเยอะเขาก็ไม่มาตัดเพราะผมมือสั้นตัดไม่ได้เขาไม่ กล้ามากันแต่ตอนนี้เขาก็กลับมากันคืน ลูกค้าเขาตีใจกับผมด้วย” (วิทย์)

“เพื่อนบ้าน สังคม เมื่อก่อนเขารังเกียจ ไม่อยากคุยด้วยแต่ตอนนี้เขาก็ ต้อนรับดี มีแต่คนชื่นชมจากที่เมื่อก่อนไปไหนวงก็แตกเขาไม่ยอมรับเขาไม่พูดด้วยเราก็รู้สึกเขามอง ด้วยสายตารังเกียจเราก็รู้สึก สูญเสียความมั่นใจ ไม่อยากไปสังคมนใหม่ที่ไม่ใช่เพื่อนที่กินเหล้า ด้วยกัน แต่ตอนนี้ ไปไหนเขาก็ยอมรับ แม้กระทั่งไปจ่ายตลาดเขาก็ทักทายยังญาติผู้ใหญ่ เขาก็ชื่นชม ยินดี ครอบครัวยังมีความสุข ผมก็ดีใจ” (เนตร)

“ลูกค้าซ่อมนาฬิกา เขาก็มาใช้บริการเหมือนเดิมพอเราเลิกได้(จากการ สังเกตขณะที่ทำการสัมภาษณ์บางครั้งมีลูกค้ามาใช้บริการ ชื่อของที่ร้านกลุ่มตัวอย่างก็ให้บริการ ลูกค้าด้วยอัธยาศัยที่ดี)” (ยาว)

แสดงออกด้วยการให้เกียรติและความเคารพนับถือว่าเป็นผู้เฒ่าผู้แก่ใน ชุมชนโดยการมาขอขมาเมื่อถึงเทศกาล การแสดงออกด้วยการยกมือไหว้ นอกจากนั้นการที่ผู้วิจัย ไปขอสัมภาษณ์ผู้คิดสูตรเหล่านั้นก็รู้สึกว่าเป็นการได้รับเกียรติที่ได้รับคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วย ดังคำข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“ถึงถึงกันตอเทาก็มากันตอ ภูบ่อก ไน้เหาห่มะมา ” (ถึงเทศกาลขอขมาเขาก็ มาขอขมาเมื่อก่อนตอนกินเหล้าเขาไม่มากัน)(หนึ่ง)

“รุ่นน้องเขาก็ยกมือไหว้ เมื่อก่อนนี้เขาไม่ไหว้ไม่รู้จักพอเราเป็นอย่างนี้ไม่ กินเหล้า เขาก็ดีกับเรา เขาก็ดีใจภูมิใจ ที่หมอบอกมาขอสัมภาษณ์ผมผมก็ดีใจนะครับ ผมถือว่าเป็น การให้เกียรติและได้เป็นตัวอย่างให้กับคนอื่นให้เลิกเหล้าได้ผมดีใจ” (ยาว)

“เดี๋ยวนี้ผมพูดอะไรเขาเชื่อร้อยเลย” (แก้ว)

แสดงออกด้วยการห่วงใย การแสดงออกด้วยความห่วงใยด้วยคำถามถึงทุกข์ สุขทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ทั่วไป ด้วยการมาเยี่ยมบ่อยๆจากลูกที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่ด้วยกันก็ทำให้ ผู้คิดสูตรรู้สึกสบายใจดังหรือบางครั้งเมื่อผู้คิดสูตรเข้ารับการรักษา ก็จะแสดงความห่วงใยด้วยการ หมั่น ไปเยี่ยมไปถามทุกข์สุขว่าเป็นอย่างไรนอกจากนั้นผู้คิดสูตรบางรายที่อายุมากครอบครัวก็จะ เป็นห่วงไม่อยากให้ผู้คิดสูตรเนื่องจากอายุมากแล้วจะเป็นอะไรไปไม่ทันได้อยู่กับลูกนาน แสดงออก

ด้วยการเป็นห่วงกลัวจะเป็นอะไรเนื่องจากผู้ติดสุราอายุมากและสุขภาพไม่แข็งแรงบางรายถึงกับไปบอกร้านค้าไว้ว่าห้ามขายสุราให้ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“กว่าโงงหมอหื้อ ปอเฮ็ดหันเต๋ห่มะ ไล่อู่จอมลูกจอมหลานหิงน้ำ” (ไปรักษาที่โรงพยาบาลใหม่ ถ้าไม่ไปนะ เดี่ยวเป็นอะไรมากจะไม่ได้อยู่กับลูกหลานด้วยกันนานนะ) (หนึ่ง)

“เมอลอมโดยด่าเซ่ ปอห่มะ ไล่เมอเก้โทรกว่าหา เอ้าหลานกว่าเหล่หา” (ไปเที่ยวหาประจำ ไปให้ ถ้าไม่ได้ไปหากก็โทรศัพท์ไปหาทุกวัน เอาหลานไปเที่ยวหาด้วย) (หนึ่ง)

“ถามว่าเป็นอะไร สงสารกลัวเขาเป็นอะไร ไปลูกเมียกลัวเขาลำบากอยากให้เขาเลิกได้ พอเลิกได้ก็คอยดูแลเป็นห่วงเป็นใย เลิกได้ก็ดีแล้วดูหน้าลูกหน้าเมียก็สดใสไม่เศร้าหมองอย่าไปกินอีกตกเดือนเขาตลอด” (พี่สาววิทย์)

“โอ๊ย...คนอันเดียวกัน รู้จักกันมานานแล้วที่ผ่านมาเขากินเยอะมาก ถ้ากินแล้วเลิกไม่ได้ไม่หยุด กินแล้วยาว เป็นห่วงกลัวเป็นอันตราย กลัวเขาตายเพราะเราด้วยกลัวให้กินไปเดี๋ยวจับรถจับราไปชนเขาอันตราย เห็นหน้าลูกหน้าเมียมาตามแล้วสงสาร ลูกเมียหน้าเศร้าหน้าหมอง ทะเลาะกัน” (คนขายเหล้าที่เคยขายเหล้าให้เนตร)

“วันแรกเราก็พาเขาไปส่งแรกวันเดียวหลังจากนั้นเขาก็ไปเอง ไปทุกวัน ระหว่างนั้นเราก็คอยสอบถามความห่วงใย ว่าเป็นอย่างไงพี่ระหว่างที่เขาเข้ารับการรักษาเขาเลือกแบบผู้ป่วยนอกเพราะเป็นห่วงลูกที่ยังเล็ก เราก็คอยดูแลแต่ช่วงที่เลิกใหม่เขาหงุดหงิด ตอนนั้นทำงานสองที่ ปกติไม่กลับบ้าน โทรสั่งงานแต่ก็เป็นห่วงเขาต้องกลับไปดูแลว่าเป็นอย่างไรที่วันนี้ไหวไหมเขานัดก็โม่งพี่ไปตามนัดนะ ช่วงนี้พอเขาเลิกได้ก็ทำงานได้งานเราก็ดีแต่จริงแล้วไม่ได้ห่วงงานแต่เป็นห่วงเขามากว่ามองว่า เขาเป็นห่วงลูกเขารักลูกก็เลยเอาลูกเขามาอ้าง” (นายจ้างเหล้า)

“เขากินเหล้าเขาก็จะไม่สบาย นำสงสารผมก็เลยไม่ขาย ในหมู่บ้านนี้ไม่มีใครขายให้แก่สักคนเลยครับ” (คนขายเหล้าให้ดำ)

แสดงออกด้วยการให้โอกาสและความไว้วางใจ ทั้งนี้สังคมของผู้ติดสุราเหล่านั้นอันได้แก่ นายจ้าง หัวหน้างานได้หยิบยื่นโอกาสในการแก้ไขปรับปรุงตัวเองด้วยการมอบหมายงานที่มีความสำคัญหรือโครงการดีๆ ให้ทำ ให้ความไว้วางใจเชื่อใจ ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้....

“หัวหน้าให้โอกาสมอบหมายให้ทำโครงการดีๆ ทำให้เรามีกำลังใจในการทำงาน” (แก้ว)

“เอารถไปแลบลูกคุณแดงก็ไม่ทำให้โอกาสผมกลับมาทำงานร้านทั้งหมดผมดูแลเองทุกอย่างคุณแดงจะมาดูเป็นบางวันส่วนมากแจะโทรศัพท์มาถาม ผมจะไม่ทำให้คุณแดงผิดหวัง”(หล้า)

“ นายจ้างใจดี ถึงแม่กินเหล้าแกก็ดูแลอยู่ ยิ่งตอนนี้ไม่กินแกก็ให้โอกาสทำงานมาให้ทำ”(สง่า)

แสดงออกด้วยการยกย่องให้เป็นตัวอย่างให้กับชุมชนในที่ประชุมของหมู่บ้าน ในที่ทำงานเพื่อให้คนอื่นเอาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตต่อไปโดยมีการเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของชีวิตความเป็นอยู่ในช่วงที่ดื่มสุรากับหลังดื่มสุรา และเปรียบเทียบผู้ดื่มสุรากับผู้ติดสุรารายอื่นที่เลิกดื่มสุราไม่ได้ นอกจากนั้นผู้ติดสุราที่เป็นข้าราชการเมื่อเลิกดื่มสุราเพื่อนร่วมงานก็ให้การยอมรับ หัวหน้าก็ให้การพิจารณาเลื่อนขั้นพิเศษในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานก็ได้รับรางวัลหลายรางวัล

“ เวลาประชุมก็ยกตัวอย่างเขาให้ลูกบ้าน คนอื่นดูว่าเขาคิดมานานยังเลิกได้ พอเลิกแล้วชีวิตเขาเปลี่ยนแปลงดีขึ้นอย่างไรเดี๋ยวนี้มีรถขับแล้วเลิกได้ดีกว่าเท่านั้นเอง ” (ผู้ใหญ่บ้านวิทย์)

“ เพื่อนร่วมงานก็เริ่มยอมรับทำให้เราตั้งใจมีกำลังใจในการทำงาน จนโครงการที่รับผิดชอบได้รับรางวัลชนะเลิศระดับจังหวัด โครงการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลปางหมู อำเภอเมืองจังหวัด แม่ฮ่องสอน รางวัลชนะเลิศศูนย์ส่งเสริมการผลิตช้างชุมชนระดับจังหวัดแม่ฮ่องสอน 2549 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำอำเภอดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2549 (เกษตรตำบล)ระดับจังหวัด หัวหน้าก็พิจารณาเลื่อนขั้นพิเศษในการทำงานให้ดีใจครับ เสียใจที่เคยทำไม่ดีกับเขา(ภรรยา) ”(แก้ว)

“ คนอื่นพอเห็นเราไม่กินเขาก็ดีใจด้วย ไปไหนเขาก็ชมว่าดีเก่งมีหลายคนในหมู่บ้านที่ไปเลิกแล้วกลับมาก็ยังเลิกไม่ได้ พอผมเลิกได้เขาก็ว่าผมเก่ง ลูกก็ดีใจ ” (ดำ)

แสดงออกด้วยการไม่ส่งเสริมการดื่มสุราเมื่อรู้ว่าผู้ติดสุราเลิกดื่มสุราทั้งที่เป็นคนขายสุราและเป็นโอกาสที่จะหารายได้ให้ตัวเองและเมื่อก่อนตอนผู้ติดสุราดื่มสุราเคยดื่มสุราด้วยกันก็ตามดึงข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“ ถ้าเลิกได้แล้วสูงไม่ขายให้หรอก ไม่ขาย มาขอซื้อก็ไม่ขาย ชูด้วย อยากได้เงินเท่าไรก็ไม่ขาย แต่ตอนที่ไมเลิกได้นี้ขาย เพราะถ้าไม่ขายเขาก็ไปซื้อที่อื่น ซื้อที่นี้กินที่นี้บางทีก็ไม่คิดดั่งค์ ไปกินที่อื่นบางทีต้องออกดั่งค์ให้ก็มี ก็ไม่เป็นไร ช่างมัน กลัวเป็นอันตราย กลัวเขาตายเพราะเราช่วยกลัวให้กินไปเดี๋ยวขับรถขับราไปชนเขาอันตราย ”(คนขายเหล้าที่เคยขายเหล้าให้เนตร)

“เขากินเหล้าเขาก็จะไม่สบาย น่าสงสารผมก็เลยไม่ขาย ในหมู่บ้านนี้ไม่มีใครขายให้แก่สักคนเลยครับ” (คนขายเหล้าที่เคยขายให้ดำ)

“เพื่อนๆพอรู้ว่าไม่ดื่มเขาก็ไม่มาชวน” (ขาว)

จากข้อมูลสะท้อนคำบอกเล่าทั้งหมดแสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนของสังคมด้านอารมณ์เพื่อให้ผู้ติดสุราเลิกดื่มสุราได้นั้น กลุ่มตัวอย่างทางสังคมเหล่านั้นสามารถให้การสนับสนุนผู้ติดสุราได้ตามลักษณะสถานภาพและความสัมพันธ์ทางสังคมแตกต่างกันไปตามสภาพปัญหาและความต้องการการช่วยเหลือของผู้ติดสุราแต่ละราย โดยการยอมรับผู้ติดสุราว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมชุมชนเหล่านั้น การให้เกียรติและให้ความเคารพนับถือ การห่วงใย การให้โอกาสและความไว้วางใจ การยกย่องให้เป็นตัวอย่างในชุมชนหรือที่ทำงาน การไม่ส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มสุรา ซึ่งการแสดงออกของสังคมซึ่งประกอบไปด้วยเพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงานผู้คนที่ใกล้ชิดกับผู้ติดสุรานั้นส่งผลให้ผู้ติดสุรา รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าเป็นที่ต้องการของสังคมก่อให้เกิดพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีทำให้เลิกดื่มสุราได้ในที่สุด

3.2.2 ลักษณะการสนับสนุนของสังคมด้านการเงิน สิ่งของและการบริการ

จากการสัมภาษณ์ลักษณะการให้การสนับสนุนด้านการเงิน สิ่งของและการช่วยเหลือผู้ติดสุราที่ทำให้เลิกดื่มสุราได้นั้น พบว่ามีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

ได้รับการสนับสนุนด้านสิ่งของบริโภค ได้แก่ การจัดหาอาหารที่ชอบไปฝาก ผู้ติดสุราบางรายมีญาติทำอาหารขายญาติก็จะทำอาหารไปส่ง โดยเฉพาะในระหว่างที่เข้ารับการรักษาตัวนั้นทำไปส่งและเผื่อแผ่ไปถึงเพื่อผู้ติดสุราที่เข้ารับการรักษาด้วยกันระหว่างนั้นด้วย เช่นเดียวกับกับลูกสาวผู้ติดสุราอีกหนึ่งรายที่ทำอาหารขายก็จะสามารถให้การสนับสนุนด้านอาหารให้กับผู้ติดสุราที่เป็นแม่ได้อย่างดี ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“มีอะหังหวานก็เอากว่าหม่ง ไค่กินอะหังหลายมากก็เห็ดกว่าบั้น เช็ดแลวหื้อ ป้าหื้อ” (มีอะไรอร่อยก็เอาไปให้เค้าอยากกินอะไรก็บอกแล้วก็ทำไปให้ เช็ดแลว(กบฏเขา) บ้าง ปลาบ้าง)(เพื่อนบ้านหนึ่ง)

“ให้ ข้าวสาร อาหารแห้งขาดเหลืออะไรก็เอาไปส่งให้” (นายจ้างหล้า)

“บ้านที่ทำกับข้าวขายทำก็แบ่งให้พี่น้องเอาไปส่งให้ เขาได้กินอย่างไรเพื่อนเขาในนั้นก็ได้อินเหมือนเขานั้นแหละ” (พี่สาววิทย์)

“ขาดเหลืออะไรก็เอาไปส่ง” (นายจ้างสง่า)

ได้รับการสนับสนุนทางด้านการจัดสถานที่ออกกำลังกายให้เพื่อให้ผู้ติดสุราจะได้มีที่ออกกำลังกายเป็นหลักแหล่งและมีการพบปะสมาคมกับเพื่อนบ้านในชุมชนด้วยดังข้อมูลจากสัมภาษณ์ดังนี้.....

“จัดลานกีฬาให้ลูกบ้านมาเล่นกีฬากันตอนเย็นๆ เขาจะได้ออกกำลัง แต่บางทีเขาก็ไปวิ่งกันรอบๆหมู่บ้าน” (ผู้ใหญ่บ้านวิทย์)

ได้รับการสนับสนุนทางการให้การบริการช่วยเหลือทางด้านกิจวัตรประจำวัน เมื่อผู้คิดศุราไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ถึงแม้จะเป็นการช่วยเหลือที่ต้องอดทนต่อกลิ่นเหม็นสกปรกเมื่อผู้คิดศุราถ่ายอุจจาระปัสสาวะ นอกจากนั้นยังได้รับการช่วยเหลือทางด้านช่วยบริการขับรถรับส่งให้กรณีผู้คิดศุราต้องไปรักษาตัวที่ต่างจังหวัด ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“เพราะอยู่กันมานานเขาไม่มีญาติพี่น้องที่ไหน ก็ต้องดูแลเหมือนลูกเหมือนหลานคนหนึ่งกินแล้วไม่รู้เนื้อรู้ตัว ก็ช่วยช่วยเหลือตัวเองไม่ได้เราต้องไปดูแลไปทำให้” (นายจ้างสง่า)

“น้องสาวเขาก็มาช่วยดูแล ช่วยขับรถพาไปรักษาที่เชียงใหม่ให้” (เนตร)

“ตอนนี้ลูกคนโตผมอยากย้ายมาอยู่ที่โรงเรียนใกล้ๆผมก็ขอให้คุณแดงช่วย” (หล้า)

ได้รับการสนับสนุนทางการให้ที่พักอาศัยอยู่ด้วยกรณีผู้คิดศุราไม่มีญาติพี่น้องที่ไหนเพราะย้ายมาจากต่างจังหวัดรวมทั้งการจัดหายานพาหนะไว้ใช้เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานในกรณีที่ลักษณะงานเป็นงานที่ต้องมีการไปติดต่อหรือปฏิบัติงานไม่เป็นหลักแหล่ง ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“ที่อยู่อาศัยก็จัดให้พักที่โกดังเลขจะ ได้ไม่ต้องไปกลับ ต่อเติมห้องน้ำให้” (นายจ้างหล้า)

“พอเขาอยู่ได้ครบกำหนดก็ขึ้นชมให้กลับมาอยู่ด้วย หางานให้ทำเป็นหลักแหล่ง ซ็อรถมอเตอร์ไซด์ให้ขับไปทำงานจะได้มีกำลังใจมีแรงทำงาน” (นายจ้างสง่า)

ได้รับการสนับสนุนด้านการเงิน ในระหว่างที่ผู้คิดศุราไม่สามารถหาเงินได้เองแต่ต้องมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันก็ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนทางการเงินจากภรรยา นายจ้าง แม่ ที่เข้ามาหยิบยื่นให้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันทั่วไป ค่าใช้จ่ายในการรักษา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปรักษาตัว ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“ก็ช่วยทางด้านเงินทองถ้าเขาเอาไปรักษาตัวพี่ขอเท่าไรพี่ก็ให้” (พี่สาววิทย์)

“รู้สึกว่าเขามีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายเพราะเขาบอกว่าไม่มีเงิน ก็เลยบอกว่าพี่ไปเลยนะไม่ต้องเป็นห่วงค่าใช้จ่ายให้พี่ไปหยุดพักรักษาตัวได้เลย 1 เดือน แต่จะยังจ่ายเงินเดือนให้เหมือนเดิม แล้วค่าใช้จ่ายในการรักษาพี่ไม่ต้องเป็นห่วงจะดูแลจัดการให้หมด เขาถึงยอมไประหว่างรักษาก็ให้ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเพิ่มอีกเป็นค่ายา ถ้าไม่ได้ใช้ก็เอาไว้ใช้จ่ายส่วนตัว” (นายจ้างหล้า)

จากข้อมูลสะท้อนคำบอกเล่าทั้งหมดแสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนของสังคมด้านการเงิน สิ่งของและการบริการช่วยเหลือ เพื่อให้ผู้ติดสุราเลิกดื่มสุราได้นั้น กลุ่มตัวอย่างทางสังคมเหล่านั้นสามารถให้การสนับสนุนผู้ติดสุราได้ตามลักษณะสถานภาพและความสัมพันธ์ทางสังคมแตกต่างกันไปตามสภาพปัญหาและความต้องการการช่วยเหลือของผู้ติดสุราแต่ละราย โดยการสนับสนุนด้านสิ่งของบริโภคซึ่งได้แก่อาหารที่ชอบ ที่หายาก ดี ราคาแพง หรืออาหารที่มีประโยชน์เหมาะสมกับโรคให้ การสนับสนุนด้วยการจัดหาสถานที่ออกกำลังกายให้ การให้ที่พักอาศัย การจัดหายานพาหนะให้ใช้เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน และการสนับสนุนทางการเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายประจำวันระหว่างที่ไม่มีรายได้และช่วยจ่ายค่ายาให้ ซึ่งทำให้ผู้ติดสุราบรรเทาภาระและความเครียดในการดำเนินชีวิตประจำวันก่อให้เกิดกำลังใจและความรู้สึกที่ดี มีสติที่บุคคลเหล่านั้นซึ่งไม่ใช่ญาติพี่น้องทั้งหมดแสดงความรักและให้การช่วยเหลือต่างๆเหล่านั้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงตัวเองในการเลิกดื่มสุราได้ในที่สุด

3.2.3 ลักษณะการสนับสนุนของสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร

จากการสัมภาษณ์ร่วมกับการสังเกตลักษณะการให้การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารของสังคมของผู้ติดสุราที่ทำให้เลิกดื่มสุราได้นั้น พบว่ามีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

โดยการสนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับโทษพิษภัยของสุราและผลกระทบที่มีต่อผู้ติดสุราและครอบครัวว่าควรได้รับการรักษาและผลกระทบของสุราที่มีต่อครอบครัวทำให้ครอบครัวเดือดร้อน ลูกเมียเป็นทุกข์ไปด้วยโดยผู้ติดสุราที่มีอาชีพเมื่อการดื่มสุราส่งผลกระทบต่อหน้าที่การงานผู้บังคับบัญชาก็จะเลือกไปตักเตือนว่ากล่าวโดยการดุ ชู บ้างแต่ก็จะแฝงไปด้วยความห่วงใย ส่วนผู้ติดสุราที่มีญาติพี่น้องเพื่อนบ้านใกล้ชิดหรืออยู่ในความปกครองของผู้ใหญ่บ้านก็จะได้รับการตักเตือนว่ากล่าวเพื่อให้ผู้ติดสุราปรับพฤติกรรมเหล่านั้น ทำให้เสียงานขาดความรับผิดชอบ และได้รับการแนะนำให้เข้ารับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพและพาไปรับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพที่สถานบำบัดเอง ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“พระที่วัดที่พี่สาวพาไปรดน้ำมนต์ท่านว่าเคยเห็นหมากินเหล้าไหม ขนาดหมามันยังไม่กินแล้วเราเป็นคนจะกินทำไม” (วิทย์)

“ผู้ใหญ่บ้าน เวลาประชุมหมู่บ้านเขาก็พูดเรื่องโทษพิษภัยของเหล้า เขาให้ทำบัญชีครัวเรือนเราจะได้ว่ามีค่าใช้จ่ายอะไรที่ไม่จำเป็น” (วิทย์)

“ผู้บังคับบัญชาเรียกไปตักเตือนว่ากินเหล้าเยอะตอนนี้มีปัญหาทางด้านการทำงาน มีปัญหาทางด้านสุขภาพ ปัญหาทางด้านค่าใช้จ่ายเศรษฐกิจในครอบครัว” (แก้ว)

“ป้ออยู่ห่มะหลี่ เป็นหน้าเจ็งไหน กว่าโงงหมอหื้อ ป้อเฮ็ดหันเต่ห่มะไล่อยู๋ จอมลูกจอมหลานหึงน้ำ ” (พ่อไม่สบายเป็นมากอยากนี้มีโรคประจำตัวด้วย ไปรักษาที่โรงพยาบาลใหม่ ถ้าไม่ไปนะ เดี่ยวเป็นอะไรมาจะไม่ได้อยู่กับลูกหลานด้วยกันนานนะ) (ลูกหนึ่ง)

“เล็ก ได้ก็ดีแล้วดูหน้าลูกหน้าเมียก็สดใส ไม่เศร้าหมองอย่า ไปกินอีก ตักเตือนเขาตลอดกินแล้วยาวกลายเป็นอันตราย กลัวเขาตายเพราะเราด้วยกลัวให้กินไปเดี๋ยวขับรด ขับราไปชนเขาอันตราย ” (เจ้าของร้านขายเหล้าที่เคยขายให้เนตร)

“เวลาประชุมก็พูดถึงนโยบายกฎหมายเรื่องโทษของสุราให้ยกตัวอย่าง จากรายการโฆษณา ที่มีจนเครียด กินเหล้าให้ดูผมว่ามันก็คินะ แล้วก็ให้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ทำบัญชีครัวเรือนแยกรายรับรายจ่าย เขาจะ ได้รู้ว่าแต่ละเดือนมีรายจ่ายที่ไม่จำเป็นเท่าไร ” (ผู้ใหญ่บ้านวิทย์)

“ช่วงนั้น ได้ยินจากรายการวิทยุที่ศูนย์จัดว่าจัดบริการนอกสถานที่ที่ โรงพยาบาลศรีสว่างาลัยก็เลยไปปรึกษาน้องพยาบาลก็น่ารักมากแต่จำไม่ได้ว่าคนไหนเขาก็บอกให้ พาเข้าไปที่ศูนย์เพื่อเป็นผู้ป่วยใน พี่ก็พาไป ” (ภรรยาเนตร)

“กินแล้วมาไม่ไปทำงานงานการเสียหาย โคนนายจ้างคำว่าเสียงานเสียการ นายจ้างเลยพาไปส่งที่ศูนย์บำบัด ” (สง่า)

“เพราะอยู่กันมานานเขาไม่มีญาติพี่น้องที่ไหน ก็ต้องดูแลเหมือนลูกเหมือน หลานคนหนึ่งถ้าไม่กินเหล้าก็ดี แต่ถ้ากินเหล้ามาก็ไม่ดี เสียการเสียงาน กินแล้วไม่รู้เนื้อรู้ตัว จี้เขี้ยว ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้เราต้องไปดูไปทำให้ โมโหบ้างเพราะพ่อแม่ก็ยังไม่ได้ทำให้ขนาดนี้ ก็ต้องว่ากล่าวตักเตือนบ้าง บังคับให้เข้ารับการรักษาพาไป ต้องขู่ถ้าไม่รักษาไม่ให้อยู่ด้วยกันแล้ว เขาก็ไป เพราะพี่ก็แก่แล้วจะช่วยตลอดคงไม่ไหว ถ้าต้องให้มาดูแลกันอย่างนี้ บอกเขาว่าอนาคตเราก็ต้องมี เวลาไม้ใบนาคใบถามจากศูนย์ก็คอยตามคอยเตือนให้ไปตามนัดให้ตอบจดหมายให้หมอ นี่ตอนนี้อยู่ตามก็มา (จดหมายติดตามผู้ป่วยจากศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด ที่ศูนย์ฯ ส่งไปให้ผู้ป่วยเพื่อให้ผู้ป่วย รายงานอาการกำลังมาถึงก่อนหน้าที่ผู้วิจัยจะเข้าไปสัมภาษณ์ไม่นานผู้ให้สัมภาษณ์ก็หยิบมาให้ดู) หมอจะจดหมายมาถามว่าเป็นอย่างไร เราก็ช่วยตอบให้ด้วยว่าตอนนี้เขาเลิกได้แล้ว แล้วก็คอย ตักเตือนไม่ให้ไปกินเหล้าอีก ” (นายจ้างสง่า)

“เพราะครอบครัวเขาเดือดร้อน ลูกก็ยังเล็กเขาก็กินเหล้าเยอะมีปัญหา ทางด้านสุขภาพมากกินเยอะจนมือสั่น ทำงานไม่ได้ เมียเขาก็ทะเลาะกัน กระทบการทำงานแต่ที่นั่นเป็น ห่วงที่สุดคือการที่เขากินแล้วมีผลต่อตัวเองทำให้หน้าเป็นห่วงแล้วเขาก็มีอายุไม่มากสงสารเพราะ อยู่กันมานานตอนที่เขาไม่กินเหล้าเขาเป็นคนดีพื้นฐานเขาเป็นคนดี ทำงานเก่ง แต่เขาไม่ยอมรักษา บอกว่าเขาไม่ติดเหล้า ก็เลยไปรักษาที่...ที่เรียน ป.โท ด้วยกันแล้วเขาทำงานในศูนย์..ว่าจะทำ

อย่างไรดีที่เขาก็แนะนำให้พาไปที่ศูนย์ให้ลองไปคุยดูก็กลับไปคุยกับเขาว่าลองไปดูถ้าเลิกไม่ได้ก็ไม่เป็นไรแต่ให้ไปเรียนรู้ว่าจะลดการกินมากเหมือนที่ผ่านมาได้อย่างไร”(นายจ้างหล้า)

จากข้อมูลสะท้อนคำบอกเล่าทั้งหมดแสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนของสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ผู้ติดสุราเลิกดื่มสุราได้นั้น กลุ่มตัวอย่างทางสังคมเหล่านั้นให้การสนับสนุนผู้ติดสุราในลักษณะแตกต่างกันตามสถานภาพ ความสัมพันธ์ทางสังคม สภาพปัญหาและความต้องการการช่วยเหลือของผู้ติดสุราแต่ละราย โดยผู้ติดสุราที่มีอาชีพเมื่อการดื่มสุราส่งผลกระทบต่อหน้าที่การงานผู้บังคับบัญชา ก็จะเลือก ไปตัดเดือนซึ่งกลุ่มทางสังคมที่ว่ากล่าวตัดเดือนผู้ติดสุราเหล่านั้นต่างกระทำไปด้วยความหวังโยเป็นมิตรทำให้ผู้ติดสุรารับรู้ถึงความปรารถนาดีต่อตนเองของผู้คนเหล่านั้นทำให้ผู้ติดสุราเลิกดื่มสุราได้

3.2.4 ลักษณะการสนับสนุนของสังคมด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ

จากการสัมภาษณ์และการสังเกตลักษณะการสนับสนุนของสังคมด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสุรา พบลักษณะของการสนับสนุนของสังคม ดังนี้

โดยการดูแลทางสุขภาพทั่วไป การรับประทานอาหาร การรับประทานยา การบำบัดรักษาพยาบาลเพื่อให้ผ่านพ้นสภาวะอาการขาดสุราจนเมื่อร่างกายแข็งแรงดีผ่านพ้นสภาวะขาดสุราไปแล้วผู้ติดสุราก็จะได้รับการดูแลทางร่างกายเพื่อให้ร่างกายมีความแข็งแรงโดยการกระตุ้นให้ออกกำลังกาย ส่วนทางด้านจิตใจนั้นจะมีในลักษณะของการให้คำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญตามวิชาชีพในเรื่องของการปรับตัว การแก้ไขปัญหา การป้องกันหรือจัดการกับตัวกระตุ้นเมื่อกลับออกไปอยู่บ้าน ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้ .....

“ແມ່ງິນເຍ້ອຍາເ ສອນຈອມກິນເລົ່າເມ່ຫລີເຈໄນ້ ດາມຈອມຈ້ອງມີອະຫິ່ງສິ ງູ” (ให้กินยา แล้วก็สอนสุขศึกษาว่ากินเหล้าไม่ใช่ว่าอะไรบ้าง แล้วถามว่ามีปัญหาอะไรบ้าง พาออกกำลังกาย เข้ากลุ่มพูดคุยกับเพื่อนที่ไปปรับการรักษาด้วยกันว่าเราจะเลิกเหล้าอย่างไร”(หญิง)

“ໄປຮຶກຮຶກທີ່ສູນຍ໌ບຳບັດຮຶກຮຶກຍາເສພຕິດ ແມ່ສ່ອງສອນ 21 ວັນ ຈ່ວງເຮັກທີ່ເລິກ ມັນຈະທຣມານ ຈອສັນ ນອນໄມ່ຫລັບ ຫຸດຫຸງິດ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຮ່ວງເລືອຈາກຄູນຫມອໃຫ້ການດູແລ ທາງດ້ານຍາ ແລ້ວອີກອ່າງຢ້າຮາຢູ່ທີ່ບ້ານຫລືອ່າງນອກມັນມີສິ່ງຮຸດຮຸນເຍະມາກ ເຊັ່ນເພື່ອນຮວນ ຮ້ານເລົ່າ ແຕ່ຢ້າຮາໄປອ່າງຂ້າງໃນຈະຫວບຸມຮາໄດ້ໃຫ້ຜ່ານອາກາຣເລົ່ານັ້ນ ໄປກ່ອນ ແຕ່ຢ້າອອກມາອ່າງຂ້າງ ນອກແລ້ວເປັນເຣື່ອງຂອງຮາທີ່ຈະຕ້ອງຫວບຸມຕ້ອງຕ້ອງໄປ ຫມມອງວ່າເຈົ້າຫນ້າທີ່ເປັນຄົນທີ່ເສຍສະ ເພຣາະ ຕ້ອງອ່າງກັບຄົນໃຊ້ຕູດອດ ໃຫ້ກຳລັງໃຈຄົນໃຊ້ ບາງຄັ້ງຄົນໃຊ້ກໍ່ຫຸດຫຸງິດ ຫມອກໍ່ຫນຕ້ອງກິຣຍາເລົ່ານັ້ນຂອງ ຮາໄດ້ ຮ່ວງໃຫ້ຄຳຫຸດກຳລັງໃຈທີ່ດີກໍ່ໃຫ້ຄວາມຮູ້ສິກທີ່ໄມ່ດີຂອງຮາເລົ່ານັ້ນຫຍາຍໄປ”(แก้ว)

“ໄປເລິກທີ່ສູນຍ໌ບຳບັດ 21 ວັນ ຕອນເຂົ້າກໍ່ໃຫ້ລູກວິງອອກກຳລັງກາຍ ຕີ 5 ມີຄົນເປ່າ ນກຫຼີດປຣິດ...(หัวเราะ) ก็ต้องลุกไปวิ่ง แล้วมาฟังเขาพูด กินข้าว ไปทำงานแล้วก็ให้กินยา ให้เข้า

กลุ่มพูดคุยกันกับหมอกับคนไข้ด้วยกันหมอกับเขาให้กินยาแล้วก็สอนให้เลิกกินเหล้า สอนว่าเหล้าไม่ดี ให้เลิก แล้วจะไม่ให้กลับไปกินอีก อย่างนี้แหละครับ แล้วก็มอบหมายให้ไปทำงานฝึกอาชีพเป็นกลุ่ม ผมอยู่พักกางมุ้ง” (สง่า)

“เขาให้ตื่นแต่เช้า อาบน้ำออกกำลัง กินข้าว แล้วเข้ากลุ่มพูดคุยกันบางทีหมอก็บอกสอน ว่าทำไมถึงติดเหล้าจะเลิกได้อย่างไรบ้าง เหมือน ค่ายทหาร มีระเบียบเวลาทำอะไร ต้องทำตามกฎระเบียบ” (ขาว)

“ตอนที่แรกที่เข้าไปอยากกินเหล้าไม่มีแรงกินข้าวไม่ค่อยได้เขาก็ให้กินยากับวิตามินบำรุง พอฟื้นตัวก็ให้เข้ากลุ่ม แล้วช่วยกันคิดว่าเรามีอาการติดเหล้าหรือยัง ทำไมถึงติดเหล้า ทำไมถึงจะเลิกได้ให้ช่วยกันคิดวิธีเลิกเหล้าช่วยกันตอนออกไปอยู่ข้างนอกศูนย์รุ่นปีแรกที่เข้าไปมีประมาณ 4-5 คน ช่วยกันคิดป้าก็คิดว่าป้าจะเลิกเหล้าเพื่อชีวิตที่ดี จะได้เป็นที่พึ่งของลูกของหลาน” (เขียว)

“คุณ แดง (นายจ้าง) ให้ไปเลิก ทำงานให้เขาไม่ได้ คุณแดงก็บอกให้ไปเลิก” (หล้า)

“เขาให้กินยา กินวิตามินบำรุง รู้สึกว่ามีแรงแข็งแรงขึ้น หมอสอนไม่ให้กลับไปกินเหล้าอีก” (สง่า)

“หมอนัดมาให้ทุกวัน แล้วก็บอกว่าเหล้าไม่ดีต่อตัวเรา สอนไม่ให้กลับไปกิน ไม่ให้เครียด ให้ยากลับมากิน แล้วนัดให้กลับไปหาทุกวัน 7 วัน” (หล้า)

โดยการติดตามหลังการบำบัดรักษาครบและกลับออกไปอยู่บ้านโดยการติดตามทางจดหมายว่าเป็นอย่างไร มีปัญหาอะไรบ้างกลับไปดื่มสุราหรือไม่ต้องการความช่วยเหลืออะไรจากศูนย์ฯ บ้าง ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“มาอ้อ มาหลอมมา โดยหลายป๊อก เหาเขนลิกมา มาหลาดหลีหน้าตัดตัดไหล” (จดหมายมาครบมาคว่ากลับไปกินใหม่ มีปัญหาอะไรหรือเปล่า ถ้ามีปัญหาให้ไปหา ชื่นชมที่เลิกเหล้าได้)(หนึ่ง)

“มีใบนัดใบถามจากศูนย์ก็คอยตามคอยเตือนให้ไปตามนัดให้ตอบจดหมายให้หมอบ นีตอนนี้ใบตามก็มา (จดหมายติดตามผู้ป่วยจากศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด ที่ศูนย์ฯ ส่งไปให้ผู้ป่วยเพื่อให้ผู้ป่วยรายงานอาการกำลังมาถึงก่อนหน้าที่จะเข้าไปสัมภาษณ์ไม่นานผู้ให้สัมภาษณ์ก็หยิบมาให้ดู)หมอบจะจดหมายมาถามว่าเป็นอย่างไร เราก็ช่วยตอบให้ด้วยว่าตอนนี้เขาเลิกได้แล้ว แล้วก็คอยตักเตือนไม่ให้ไปกินเหล้าอีก” (สง่า)

โดยการให้คำปรึกษาแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯถึงเทคนิคในการพาผู้ติดสุรามารับการรักษาเนื่องจากช่วงแรกผู้ติดสุราไม่ยอมรับว่าตนเองติดสุรา ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“ก็เลยไปปรึกษาที่...ที่เรียน ป.โท ด้วยกันแล้วเขาทำงานในศูนย์..ว่าจะทำอย่างไรดีที่เขาก็แนะนำให้พาไปที่ศูนย์ให้ลองไปคุยกับเจ้าหน้าที่ยังไม่ต้องไปปรึกษาก็ได้จะรู้ว่าเขาคิดไม่ติดคูกก็กลับไปคุยกับเขาว่าลองไปดูถ้าเลิกไม่ได้ก็ไม่เป็นไรแต่ให้ไปเรียนรู้ว่าจะลดการกินมากเหมือนที่ผ่านมาได้ยังไง”(นายจ้างหล้า)

แต่อย่างไรก็ตามมีกลุ่มตัวอย่างหนึ่งรายที่มีสถานะของโรครุนแรงเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องได้ทำการประเมินและให้การช่วยเหลือแล้วผู้ติดสุราอาการยังไม่ดีขึ้นจึงได้ให้การช่วยเหลือโดยการส่งต่อไปรับการรักษาที่เชียงใหม่ ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“ผมจำได้ว่า ผมต้องการเลิกเหล้า เลยบอกกับเมียให้พาผมไปที่ศูนย์ฯให้พาผมไปนอนในศูนย์ฯผมอยากเลิกเหล้า เมียก็พาไป เมียผมบอกว่าหมอ พยาบาลเขาดูแลดีมาก ให้คำแนะนำเอาใจใส่ดี เมีย เล่าว่า หลังอยู่ ศูนย์ฯช่วงหนึ่ง อาการยังไม่ดีขึ้นทางศูนย์ฯแนะนำให้ไปรักษาต่อที่เชียงใหม่ แล้วเขาก็เขียนใบส่งตัวให้ไป”(เนตร)

ส่วนทางด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสุรานั้นก็จะมียุทธศาสตร์ที่ของตนเองตามสาขาวิชาชีพที่จะต้องให้การช่วยเหลือผู้ติดสุราตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ติดสุราเพื่อให้ผู้ติดสุราได้รับการช่วยเหลือที่ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการและนำปัญหาและแนวทางการวางแผนช่วยเหลือของตนเองมาวางแผนร่วมกันกับวิชาชีพอื่นในลักษณะของการทำงานเชิงสหวิชาชีพ ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“เมื่อผู้ติดสุรามารับบริการได้เข้าไปประเมินสาเหตุและสภาพปัญหาเชิงลึกทางจิตของผู้ติดสุราก่อนที่จะวางแผนการให้การช่วยเหลือต่อไปร่วมกับทีมสหวิชาชีพ”(เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสุราวิชาชีพนักจิตวิทยา)

“เป็นผู้ช่วยเหลือในการช่วยวินิจฉัยปัญหา สาเหตุ ของการดื่มสุราของผู้ติดสุราและย้อนข้อมูลให้กับผู้ติดสุราได้รับรู้ปัญหาร่วมกันแล้วร่วมกันวางแผนช่วยเหลือกับทีมสหวิชาชีพและผู้ติดสุราเพื่อช่วยให้หาทางออกของปัญหาร่วมกัน”(เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสุราวิชาชีพนักสังคมสงเคราะห์).

“ช่วยประเมินปัญหาผู้ป่วยแล้วให้การพยาบาลโดยช่วงแรกถ้าผู้ติดสุรามีอาการทางกาย เช่น อาการนอนพิษยาจะต้องได้รับการดูแลให้ปลอดภัยจากภavnันและไม่ทรมาณ หลังจากนั้นเมื่อผ่านอาการเหล่านั้นไปได้ ก็จะทำให้การพยาบาลในปัญหาที่ตามมา เช่น ถ้าผู้ติดสุราไม่

มีแรงจูงใจอยากรักษาเข้ามาเพราะญาติบังคับขอร้องให้มากก็จะสร้างแรงจูงใจในการเข้ารับการรักษา ให้คำปรึกษาหรือสอน การป้องกันการกลับไปดื่มสุราซ้ำพร้อมทั้งช่วยเตรียมญาติและครอบครัวในการรับผู้ป่วยกลับไปอยู่ด้วย นอกจากนี้ถ้าผู้ติดสุรากลับไปอยู่ที่บ้านก็จะมี การติดตามหลังการรักษาด้วย” (เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสุราวิชาชีพพยาบาล)

“ช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ติดสุราด้วยการให้ความรู้ด้านการฝึกอาชีพให้กับผู้ติดสุราโดยการใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การเลี้ยงหมูหูดม การปลูกผักปลอดสารพิษ” (เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสุราวิชาชีพนักอาชีพบำบัด)

“ช่วยคัดกรองปัญหาภาวะฉุกเฉินและโรคแทรกซ้อนทางกายอื่นๆที่พบ พร้อมทั้งช่วยแก้ไขให้ผู้ป่วยผ่านพ้นสภาวะตรงนั้นไปได้ เช่นภาวะ Portal Hypertention(ความดันโลหิตสูงชนิดหนึ่งซึ่งมักเกิดเป็นภาวะแทรกซ้อนของโรคตับแข็ง)” (เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสุราวิชาชีพแพทย์)

จะเห็นได้ว่าเมื่อผู้ติดสุราเข้ารับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพที่สถานบำบัดรักษา ก็ได้รับบริการด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพตั้งแต่โดยเริ่มตั้งแต่มีการเตรียมการแรกเริ่มเมื่อผู้ติดสุรากับครอบครัวเข้าไปรับบริการ มีการประเมินปัญหาและความต้องการของผู้ติดสุราจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องแต่ละวิชาชีพเพื่อให้ผู้ติดสุราได้รับการช่วยเหลืออย่างครอบคลุมถึงปัญหาและความต้องการเมื่อผู้ติดสุราได้รับการเตรียมการและผ่านการประเมินปัญหาเพื่อวินิจฉัยอาการแล้วก็จะได้รับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพตามสภาพปัญหา เช่นเมื่อผู้ติดสุรมีอาการขาดสุราซึ่งจะเกิดภายใน 7 วัน หลังเลิกดื่มสุราซึ่งอาการดังกล่าวจะทำให้ผู้ติดสุรามีความเสี่ยงต่อสภาวะแทรกซ้อนของโรคและอาการอื่นตามมาก็จะได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจนผ่านพ้นสภาวะนั้นไปได้อย่างปลอดภัยแต่หากผู้ติดสุรมีสภาวะของโรคที่รุนแรงกว่าศักยภาพของหน่วยงานก็จะได้รับการดูแลให้ส่งต่อไปรับบริการการบำบัดรักษายังสถานพยาบาลที่มีศักยภาพมากกว่าดังเช่นกรณีของเนตรส่วนผู้ติดสุราอื่นๆหากผ่านพ้นขั้นตอนถอนพิษยาไปได้ผู้ติดสุราจะได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้วยการเข้ากลุ่มเพื่อฝึกความพร้อมของผู้ติดสุราตามกลุ่มต่างๆจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตามวิชาชีพ เช่นกลุ่มจิตบำบัด จากนักจิตวิทยา กลุ่มให้คำปรึกษาจากพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มฝึกอาชีพจากนักอาชีพบำบัดเป็นต้น จนครบกำหนด ผู้ติดสุราเหล่านั้นก็จะได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนจำหน่ายและผู้ติดสุราทุกรายจะได้รับการติดตามจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบอาการปัญหาและความต้องการช่วยเหลือจนครบ 1 ปี ทุกๆราย จะเห็นได้ว่าการที่ผู้ติดสุราจะเลิกดื่มสุราได้หลังจากดื่มมานานนั้นเมื่อเลิกดื่มจะมีอาการขาดสุราเกิดขึ้นซึ่งมีความรุนแรงและทรมาณตามปริมาณและระยะเวลาที่ดื่มมานานเท่าไร ซึ่งหากผู้ติดสุราเหล่านั้นไม่ได้รับการช่วยเหลือเพื่อให้

ผ่านพ้นสภาวะเหล่านั้นไปได้โดยการช่วยลดความทุกข์ทรมานเหล่านั้นลงก็เป็นเหตุที่ทำให้ผู้คิด
 สুরากลับไปดื่มสุราซ้ำได้อีก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องตามวิชาชีพ
 ต่างๆนั้นเป็นการสนับสนุนทางสังคมที่สำคัญด้านหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้คิดสุราเลิกดื่มสุราได้สำเร็จ

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทางด้านการสนับสนุนของ ครอบครัวและสังคมต่อความสำเร็จในการเลิกดื่มสุราของผู้คิดสุราศูนย์ บำบัดรักษายาเสพติด แม่ฮ่องสอน

นอกจากการที่ผู้คิดสุราได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวและสังคมทำให้เกิด
 ความสำเร็จในการเลิกดื่มสุราโดยการแสดงออกในลักษณะต่างๆดังที่กล่าวมาแล้วนั้นส่งผลทำให้ผู้
 คิดสุราทั้ง 10 ราย มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ มีโอกาสพบทวนชีวิตตนเองทำให้มี
 สติ คิดหาวิธีแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมมีคุณค่าที่ได้รับการยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว
 และสังคมก่อให้เกิดกำลังใจและความตั้งใจที่จะเลิกดื่มสุราเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่
 ดีและเลิกดื่มสุราได้ในที่สุด ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ผู้คิดสุราได้แสดงความคิดเห็น
 และข้อเสนอแนะ ดังนี้...

4.1 การแสดงความคิดเห็นด้านการสนับสนุนของครอบครัวและสังคมต่อความสำเร็จ ในการเลิกดื่มสุราของผู้คิดสุราศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด แม่ฮ่องสอน

จะเห็นได้ว่าหลังจากที่ผู้คิดสุราได้รับความทุกข์ทรมานจากโทษพิษภัยและ
 ผลกระทบของสุราที่มีต่อตนเองและครอบครัวเป็นระยะเวลาอันยาวนาน 5-30 ปี เมื่อได้รับการ
 สนับสนุนทางสังคมในลักษณะของการแสดงออกถึงความห่วงใย ความรัก ความอบอุ่น
 การให้โอกาส การยอมรับการยกย่องชื่นชม การไว้วางใจ การให้เกียรติ สิ่งต่างๆเหล่านี้ก่อให้เกิด
 การเปลี่ยนแปลงต่อตัวผู้คิดสุรา ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

เมื่อครอบครัวได้มีการสะท้อนถึงความรู้สึกเหล่านั้นที่พวกเขาได้รับให้กับผู้คิด
 สุราได้รับทราบ เช่น ลูกสาวของผู้คิดสุรารายหนึ่งมีความรู้สึกอับอายที่มีพ่อดื่มสุรา ไม่อยากไปไหน
 ด้วย แต่ก็มีความรัก ผูกพัน เคารพพ่ออยู่ อยากให้พ่อเลิกดื่มเหล้าให้ได้ แต่ที่ผ่านมาพ่อก็ทำไม่ได้
 จนลูกต้องสะท้อนด้วยคำพูดถ้อยคำที่รุนแรงและกระทบจิตใจพ่อจนทำให้คิดทบทวนถึงบทบาท
 หน้าที่ ชีวิต ของตัวเองที่ผ่านมาและเกิดการตระหนักได้ถึงโทษพิษภัยของสุราที่ส่งผลกระทบต่อ
 ตัวเองและครอบครัวที่ต้องสูญเสียรายได้ ค่าใช้จ่ายไปกับสุราซึ่งคิดเป็นจำนวนเงินมากมาย ทำให้
 เกิดความทุกข์และเดือดร้อนกับครอบครัว ลูกเมียเกิดความทุกข์และเดือดร้อนประกอบกับความรัก
 ครอบครัวเมื่อลูกเมียพูดจึงลูกใจคิด ตระหนักได้จึงตัดสินใจเลิกดื่มสุราขอให้ภรรยาพาไปบำบัด

ตั้งใจเลิกดื่มสุราอีกครั้งจนกระทั่งเลิกดื่มสุราได้ในที่สุดหลังผ่านการบำบัดครบ 1 ปี ระหว่างนั้น ก็ได้รับการยอมรับชื่นชมจากครอบครัวและสังคมที่อยู่รอบข้างตัวผู้ติดสุราก็ดีใจที่ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นทั้งในหน้าที่การงาน และครอบครัวก็มีความสุขสังคมที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดก็มีความสุขไปด้วย ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“เข้ามาชุกโดย กินเหล้ามันห่มะมีประโยชน์ กินเหล้าแล้วก็เหื่อ กว่าเหล้าห่มะใหญ่ เสดอะหังก็ห่มะใหญ่กินเข้าเป็นเพ ห่มะไค่กินแทงเข้ากว่าเฮ็ดก้านไล่ออ กูบ๊อกเฮื่อก็กว่ากินเหล้า ก็เฮ็ดก้านไล่ออกาเหลียว ตะเหลียวห่มะกินอะหังก็ห่มะเฮื่อ เหาจมบือเฮาตะเหลียวห่มะกินเหล้านี้หลินหน้า เฮาก็หลินใจหน้าๆ เหาจมบือเฮาตะเหลียวห่มะกินเหล้านี้หลินหน้า เฮาก็หลินใจหน้าๆเฮาก็รู้สึกว่ปอเฮาห่มะกินเหาเป็นแทงเมียว เปอกินเหากี้เป็นแทงเมียวหลินหน้าๆ ตะเหลียวไค่กว่าเฮ็ดก้อเหากี้ไล่ กว่าเฮ็ดก้อเหาหุนก็ไล่ กว่าเฮ็ดก้อกนเฆ่ากนเกกี้ไล่เม่อก่อน เฮาก็หู้โต กินเหล้าสบกี้เหม็น กนตีเฮ็ดก้อกั้นไล่ก็มิก้ออันตีกินเหล้าจอมกั้นเมียวเหลียว กนในหมูจุมในเหากี้มาอุ๊บจอม” (ผมมานีกดู กินเหล้าไม่มีประโยชน์ กินเหล้าแล้วก็เหื่อ ไปไหนไม่ได้ ทำอะไรก็ได้กินแล้วเป็นพิษต่อร่างกาย ไม่อยากกินอีกแล้วไปทำงานได้แล้ว ทุกทีเหนื่อยก็กินเหล้าก็ทำงานได้แป๊บเดียวแต่เดี๋ยวนีไม่ต้องกินอะไรก็ได้ไม่เหนื่อย เขาชื่นชมว่าพ่อเราเดี๋ยวนีไม่กินเหล้าแล้วดีมาก เขาพูดเขาปฏิบัติต่อเราอย่างนี้เราก็ดีใจมาก เราก็รู้สึกตัวนะว่าถ้าเราไม่กินเหล้าเขาเป็นอีกอย่าง ถ้ากินเหล้าเขาเป็นอีกอย่าง เดี๋ยวนีชีวิตเปลี่ยนแปลงดีขึ้นมาก ไปคบกับใครก็ได้ เป็นเพื่อนกับใครก็ได้ เป็นเพื่อนกับพระก็ได้ เป็นเพื่อนกับคนเฒ่าคนแก่ก็ได้ แต่เมื่อก่อนตอนที่กินเหล้านี้เรารู้ตัวปากก็เหม็นคนที่จะเป็นเพื่อนกันได้ก็คือคนที่กินเหล้าด้วยกันเท่านั้น คนรู้จักเขาก็ไม่พูดคุยทักทายด้วยเดี๋ยวนีไปไหนใครก็ทักทาย)(หนึ่ง)

“ลูกบอกว่าถ้าพ่อไม่เลิกกินเหล้าไม่ต้องมาพูดกัน ผมอึ้ง...นะ. (เสียบ) เหมือนโดนหมัดน็อค แต่ก็เข้าใจว่าเขาที่รักผม เห็นคนแสดงความเป็นห่วงเป็นใยขนาดไม่ใช่ญาติเขายังห่วงใยเรขนาดนี้แล้วครอบครัวญาติพี่น้องเรขนาดไหน ตั้งสติเริ่มต้นใหม่เห็นชีวิตตัวเองแล้วทุเรศตัวเองตื่นมาต้องไปอ้วกตรงซักโครก ต้องไปบำบัดบอกแฟนว่าช่วยพาไปศูนย์อยากเลิก พอเลิกได้แล้วแตกต่างมาก จากที่เมื่อก่อนไปไหนวงก็แตกเขาไม่ยอมรับเขาไม่พูดด้วยเรารู้สึกเขามองด้วยสายตารังเกียจเรารู้สึก สูญเสียความมั่นใจ ไม่อยากไปสังคมใหม่ที่ไม่ใช่เพื่อนที่กินเหล้าด้วยกัน แต่ตอนนี้ไปไหนเขาก็ยอมรับ แม้กระทั่งไปจ่ายตลาดเขาก็ทักทายยังญาติผู้ใหญ่ เขาก็ชื่นชมยินดี ครอบครัวผมมีความสุข ผมก็ดีใจเพราะยังมีคุณค่าต่อครอบครัวทำประโยชน์ให้กับครอบครัว จากแก่เราเปลี่ยนแปลงตัวเองแล้วทำให้ครอบครัวมีความสุขลูกเมียหน้าตาขี้มเข้มแจ่มใสก็พอใจไม่คิดอะไรมากกว่านี้เพราะบางครั้งก็มีคนแซวเห็นผมอยู่บ้านตากผ้าสะบัดผ้าขึ้นเมียเขาก็แซวว่าทำขนาดนี้เลยหรือผมก็ไม่อยากบอกว่าทำสิก็เขาไปทำงานดีใจเพราะยังมีคุณค่าต่อครอบครัวทำประโยชน์ให้กับ

ครอบครัว จากแค่เราเปลี่ยนแปลงตัวเองแล้วทำให้ครอบครัวมีความสุขลูกเมียหน้าตาอึมเข้มแจ่มใส ก็พอใจไม่คิดอะไรมากกว่านี้เพราะบางครั้งก็มีคนแซวเห็นผมอยู่บ้านตากผ้าสะบัดผ้าขึ้นเมีย เขาก็แซวว่าทำขนาดนี้เลยหรือผมก็ไม่อายบอกว่าทำสิก็เขาไปทำงานเราอยู่บ้านก็ต้องทำสิ” (เนตร)

“ได้รับกำลังใจ จิตวิทยา ปียวจากับคนที่คิดเหล่านี้ให้โอกาสไม่มองเป็นหนี้เหล่านี้ยามมองเป็นคน ที่ต้อง ได้รับการช่วยเหลือเริ่มทำให้เรารู้สึกดีใจเพราะที่ผ่านมาสังคมภายนอกเราถูกมองเปรียบไว้ ค่าเหมือนหมาตัวหนึ่ง เมื่อเราได้รับโอกาสเราไม่อยากจะกลับไปเป็นหมาตัวนั้นอีกแล้วเพื่อนร่วมงาน ก็เริ่มยอมรับทำให้เราตั้งใจมีกำลังใจในการทำงาน จนโครงการที่รับผิดชอบได้รับรางวัลชนะเลิศ ระดับจังหวัด โครงการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลปางหมู อำเภอเมืองจังหวัด แม่ฮ่องสอน รางวัลชนะเลิศศูนย์ส่งเสริมการผลิตช้างชุมชนระดับจังหวัด แม่ฮ่องสอน 2549 เข้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำอำเภอดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2549 (เกษตร ตำบล)ระดับจังหวัด หัวหน้าก็พิจารณาเลื่อนขั้นพิเศษในการทำงานให้ ดีใจครับ เสียใจที่เคยทำไม่ได้ กับเขา(ภรรยา)” (แก้ว)

“ดีครับ ดีใจ เพราะทำให้เด็กได้จริงดีใจ มากเหมือนคนเกิดใหม่ ตอนผมกินเหล้า ไม่รู้เนื้อรู้ตัว ไม่คิดอะไรไปข้างหน้ายาวๆ ที่จริงผมมีฝีมือดี งานก็เยอะ แต่พอผมกินเหล้าเขาก็ไม่เอา ผม เพราะผมทำงานให้เขาไม่ไหว บางที่รับเงินมาก็ไม่ได้ทำงานให้เขาเขาก็เสียหาย ก็ไม่มีใครเขา อยากร้างแต่ตอนนี้เขาก็พากันบอกต่อกันว่าผมกลับมาทำงานแล้ว ก็ตั้งใจเริ่มต้นใหม่ นายจ้างพอ เห็นผมทำดีเล็ก ได้ก็ซื้อมอเตอร์ไซด์ไว้ให้ใช้คันหนึ่งก็ดีใจที่เขาดีกับเราขนาดนั้น” (สง่า)

“ถ้าเขาไม่เชื่อ ไม่ไว้ใจก็ทำให้เราน้อยใจต้องกลับไปกินอีกแต่เขาปฏิบัติต่อเราดี เรารู้สึกดีมีคุณค่ามีความสำคัญ เราดีใจ ไม่อยากกลับไปกินอีก เพื่อนๆพอรู้ว่าไม่ดื่มเขาก็ไม่มา ชวน คนอื่นพอเห็นเราไม่กินเขาก็ดีใจด้วย ไปไหนเขาก็ชมว่าดีเก่งมีหลายคนในหมู่บ้านที่ไปเลิก แล้วกลับมาก็ยังเลิกไม่ได้ พอผมเลิกได้เขาก็ว่าผมเก่ง ลูกก็ดีใจ” (คำ)

ได้รับการยอมรับจากลูกค้าเดิมที่เคยใช้บริการเมื่อผู้ติดสุราเลิกดื่มสุราได้เขาก็ กลับมาใช้บริการเหมือนเดิมทำให้ผู้ติดสุรามีความรู้สึกดีใจ เกิดความภาคภูมิใจในความรู้สึกล เหล่านั้นจนสามารถเลิกดื่มสุราได้ในที่สุด ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“ผมก็เกิดความภาคภูมิใจ โดยเฉพาะลูกค้า ช่วงที่ผมกินเหล้าเยอะเขาก็ไม่มาตัด เพราะผมมือสั้นตัดไม่ได้เขาไม่กล้ามากันแต่ตอนนี้เขาก็กลับมากันคืบเพราะผมเลิกดื่มเหล้าได้ เขาดีใจกับผมด้วย เพื่อนบ้าน สังคม เมื่อก่อนเขารังเกียจ ไม่อยากคุยด้วยแต่ตอนนี้เขาก็ต้อนรับดี มีแต่คนชื่นชม ตอนนี้เก็บเงินคาวนรถได้แล้ว ช่วยกันผ่อนต่อกับเมีย เหลือหนี้รถอย่างเดียว(วิทย์)

นอกจากนั้นกลุ่มตัวอย่างยังได้มีการบอกเล่าว่า การได้เข้ารับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพโดยเจ้าหน้าที่ทางด้านสุขภาพที่มีบทบาทหน้าที่โดยตรงทำให้ได้รับการช่วยเหลือได้ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการ อีกทั้งการเข้าไปอยู่ในสภาพที่มีข้อจำกัดเป็นการช่วยตัดตัวกระตุ้นออกไปได้ส่วนหนึ่งนอกจากนั้นการจัดกิจกรรมให้ทำตามสภาพทำให้ไม่ว่างและได้ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ไม่คิดมาก ลดความรู้สึกอยากดื่มสุรา และหยุดดื่มสุราได้ประกอบกับการที่ครอบครัวมีความเข้าใจช่วยเหลือและให้กำลังใจสุดท้ายทำให้เลิกดื่มสุราได้ในที่สุด ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้...

“ดีทำให้ออกไปหาเหล้ากินไม่ได้ ถ้าออกไปได้ก็จะไปหาเหล้ากินอีกอยากเลิกให้ได้ พอไม่ได้กินตอนนี้ก็ไม่เป็นไรแล้วครับไปเข้าสังคมไปงานเหมือนเดิมได้ เมื่อก่อนก็ไม่กล้าไปเข้าสังคมที่ไหน เพราะเขาไม่ชอบเรารู้ว่าเขารังเกียจ เขาไม่อยากคบก็เลยต้องไปแต่กับพวกกินเหล้าด้วยกันแต่ตอนนี้พอเลิกกินเหล้าได้ไปไหนก็ได้มีแต่คนคุยด้วย” (ดา)

“ได้ไปรักษาแล้วดีเพราะทำให้ผมดี ขึ้นมีแรง แข็งแรง ทำให้ลืมเหล้า ไม่คิดถึงเหล้า ก็ไม่อยากจะกินอีก ค่าใช้จ่ายที่ต้องเอาไปซื้อเหล้ากินก็ลดลง ได้เอาไปซื้อของกินอร่อยให้ลูกลูกก็ดีใจที่พ่อแม่ไม่กินเหล้ามีเวลาเล่นกับเขาผมก็ดีใจที่เขา(คุณแดง) ไม่ทิ้งผม ตั้งใจว่าไม่ไปไหนแล้วจะอยู่ด้วยกันทำงานให้เขาตลอดไปใจ เขาไม่โชษญาติพี่น้องก็ยังรักเราห่วงเราขนาดนี้ เหมือนกับเรามีค่าเรามีความสำคัญก็อยากทำให้ได้ดี เขาก็บอกว่าดีแล้ว ไม่ซ้ำเติมผมอีก ผมก็ดีใจ ถึงเขาไม่ชมผมก็ดีใจ เพราะแค่เขาช่วยผมเขาก็มีพระคุณมากแล้ว” (หล้า)

“เข้าไปอยู่ข้างในหมอบเขาจะช่วยให้นอนหลับให้นอนหลับได้ พอนอนหลับได้เราก็อสบายใจ ไม่หงุดหงิด ไม่ทรมาน แล้วเขาไม่ให้อ่างเขามีกิจกรรมกลุ่มให้ทำตลอดทำให้ไม่เหงา ไม่คิดมาก เหมือนค้าขายหาร มีระเบียบเวลาทำอะไร แต่ก็ดีครับทำให้ไม่คิดถึงเหล้าทำให้ได้คิดทบทวนตนเองเกิดความรับผิดชอบ เพราะมองว่าต้องส่งลูกเรียนหนังสือจะให้ลูกมาเป็นเหมือนเราไม่ได้ ค่าใช้จ่ายมันสูงต้องเก็บเงินส่งให้ลูกเรียน แต่ช่วงที่ผมกินเยอะลูกไม่รู้เพราะไปเรียนที่กรุงเทพไม่ได้อยู่ด้วยกัน ผมอยู่กับแม่กับเมียแม่ผม ก็ไปเที่ยวอวดเขาว่าเดี๋ยวนี้มันดีแล้วไม่กินเหล้าแล้ว เราก็คดีใจ ไม่ทำให้เขาต้องทุกข์ใจ ลูกค้า เขาก็มาใช้บริการเหมือนเดิม รุน้องเขาก็ยกมือไหว้เมื่อก่อนนี้เขาไม่ไหว้ไม่รู้จักพอเราเป็นอย่างนี้ไม่กินเหล้า เขาก็ดีกับเรา เราก็คดีใจภูมิใจ ที่หมอบอกมาขอสัมภาษณ์ผมผมก็ดีใจนะครับ ผมถือว่าเป็นการให้เกียรติและได้เป็นตัวอย่างให้กับคนอื่นให้เลิกเหล้าได้ผมดีใจ” (ยาว)

และบางรายจากการที่เลิกดื่มสุราได้และไม่ได้ดื่มสุรามานานปัจจุบันแค่ได้กลิ่นก็จะรู้สึกเหม็นอยากอาเจียนและไม่อยากดื่ม ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้....

“กินไม่ได้แล้วตอนนี้ได้กลิ่นก็อยากจะอ้วกเคยแอบกินก็อ้วกดีใจสิ ลูกหลานก็ดีใจ เมื่อก่อนลูกหลานก็ไม่อยากเข้าใกล้ เคี้ยวนี้เขาจะให้ป็นร่างทรงด้วยหอมมาเยื่อมอย่างนี้ก็ดีใจที่ยังเป็นห่วง มาเยื่อมอย่างนี้ดี จะได้ว่าหอมก็ยังเป็นห่วงคิดถึงเราอยู่ จะได้ไม่ต้องคิดถึงเหล่า” (เจียว)

จากข้อมูลคำสัมภาษณ์ที่บอกเล่ามาทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า การที่ผู้ติดสุราเหล่านั้นเลิกดื่มสุราได้ในที่สุดนั้น การได้เข้ารับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพโดยเจ้าหน้าที่เฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องและการได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากครอบครัวและสังคมไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนทางด้านอารมณ์ การสนับสนุนทางการเงิน สิ่งของและบริการ การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนทางการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสุรา ล้วนมีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้ติดสุราเหล่านั้นเลิกดื่มสุราได้ในที่สุด

4.2 ข้อเสนอแนะทางการสนับสนุนของครอบครัวและสังคมต่อความสำเร็จในการเลิกดื่มสุราของผู้ติดสุราศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด แม่ฮ่องสอน

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดล้วนแสดงความคิดเห็นถึงความสำคัญของการสนับสนุนของครอบครัวและสังคมที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการเลิกดื่มสุราได้ตามลักษณะของการเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนของครอบครัวและสังคมเหล่านั้น ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างผู้ติดสุราทั้งหมดต่างเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเลิกดื่มสุรา และกลุ่มครอบครัวและสังคมต่างก็เป็นผู้ที่ให้การสนับสนุนเพื่อให้ผู้ติดสุราเลิกดื่มสุราได้สำเร็จ นอกจากนั้นในกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูในความเป็นวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติงานกับผู้ติดสุราเหล่านั้นทำให้มีใจที่เปิดกว้างมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ติดสุรา ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้....

การให้ความไว้วางใจเชื่อมั่นว่าผู้ติดสุราจะไม่กลับไปดื่มสุราอีกจะช่วยทำให้ผู้ติดสุราที่มีความมั่นใจมากขึ้นในการไม่กลับไปดื่มสุราซ้ำทั้งนี้จะต้องไม่แสดงพฤติกรรมหวาดระแวงและจับจี้จับด้วย ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“ลูกเมก็เต่อย่าป้องหน้า กนหย่ามกิ้นปอหายกว่า เขาก็ป้องเต่ว่ากว่ากิ้นเหล่า หวางกำแหกก็ห่มะไล่กว่า ต้องเจ้อใจจอม ปอห่มะไล่กว่ากิ้นเข้าเฮินมาก็ป้อง เจ้งไหนก็กว่ากิ้นแท่ง เมามาก็ทำกิ้นเมียวเหลียว ห่มะหลี แต่โตเฮาก็ต้องเฮ็ดแห่มงเหาโดยเจ้งไนี้ว่า เฮาเฮ็ดไล่ โจ้แรกห่มไปถ่อม โจ้สอง โจ้สามปอเฮาเฮ็ดไล่แต่หื้อ เหาเตเฮนฝักเฮนหอมไว้บั้นเข้า” (ลูกเมียบก็้อย่าบ่น คนมันเคยกินถ้าหาย ไปก็อย่าจ้องจับผิดว่าเขาไปกินเหล่าเพราะบางครั้งไม่ได้กินต้องเชื่อใจกันบ้าง ถ้าไม่ได้กินกลับเข้าบ้านมาก็ดำ ก็ออกไปกินจริงพอเมากลับมาก็ทะเลาะกันอีกอย่างนี้มันไม่ดีเลิกไม่ได้สักที แต่เราก็ต้องทำให้เขาดูว่าเราทำได้ ครั้งแรกเขาอาจจะไม่เชื่อใจแต่ครั้งที่สองที่สามถ้าทำได้เขาจะเชื่อใจเอง กลับมาถึงก็ทำกับข้าวกับปลาไว้คอยเองแหละ) (หนึ่ง)

“ต้องเชื่อว่าเขาทำได้แล้วเขาก็ทำได้ถึงในใจจะหวาดระแวงกลัวไปกินอีกแต่ก็แสดงออกว่าเชื่อใจ” (นายจ้างสง่า)

“ไม่ได้ครับของอย่างนี้ เพราะขาดกำลังใจถ้าเขาไม่เชื่อไม่ไว้ใจก็ทำให้เราน้อยใจต้องกลับไปกินอีกแต่เขาปฏิบัติต่อเราดี เรารู้สึกดีมีคุณค่ามีความสำคัญ เราก็ดีใจ ไม่อยากกลับไปกินอีก” (คำ)

การใช้ความอดทนควบคู่ไปกับการมีสติคำนึงถึงข้อดีข้อเสียของการเลิกใช้ชีวิตคู่ด้วยกันซึ่งในฐานะที่เป็นภรรยาส่วนใหญ่ก็จะมองถึงอนาคตของลูกด้วยว่าลูกจะเป็นอย่างไรถ้าขาดพ่อเพราะถึงอย่างไรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นภรรยาของผู้ติดสุราเหล่านั้นก็ยังมองว่าการมีพ่อที่ติดสุราดีกว่าไม่มีพ่อเลยจริงๆที่บางครั้งก็คิดอยากจะเลิกกันตลอด เพราะไม่อยากเผชิญความลำบากอีกต่อไป แต่อย่างไรก็ตามถึงจะมีปัญหาอย่างไรกับสามีหรือพ่อของลูกในฐานะแม่และภรรยาก็ยังสอนลูกให้เคารพพ่อเสมอ ดังข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้....

“ซิกูดำเส่ เต่แปดกันหลี่หื้อ ข่ามเฮ่า โก่ลูกหมะหมี่ป้อหื้อ มีป้อน้ำหื้อ โก่ลูกเต่ตุ้ชะ มันเต่เลิกได้เหวัน” (คิดตลอดว่าจะเลิกดีไหม แต่พอนึกถึงลูกก็ต้องอดทนกลัวลูกไม่มีพอลูกจะมีพ่อเลี้ยง กลัวลูกจะลำบาก หวังไว้สักวันหนึ่งเขาต้องเลิกได้)(ภรรยาหนึ่ง)

“สอนลูกให้เคารพพ่อ เพราะลูกไม่เอาพ่อเลยไม่ได้ อย่งไรก็เป็นพ่อเราถ้าลูกไม่เคารพพ่อแล้วใครจะเคารพ เราต้องอดทนเพื่อให้กำลังใจพ่อ ไม่นึกว่าจะมีวันนี้” (ภรรยาเนตร)

“โอ๊ย..ยาก ต้องช่วยกันเขาก็อดทนกับป่ามาก ถ้าเขาไม่ช่วยป่าก็คงแยกว่านี้” (เขียว)

“เข่าขี้โมโห ต้องพูดดีด้วยถ้าพูดไม่ดีจะกลัวกลับไปกินเหล้าอีก พอเรารู้ก็พูดจาดีด้วย บอกลูกให้พูดกับพ่อดีๆแต่แกไม่กินเหล้าก็ไม่มีปัญหาอะไร” (ภรรยาคำ)

ทั้งนี้ผู้ติดสุราส่วนใหญ่มองเห็นความสำคัญของครอบครัวว่ามีส่วนช่วยทำให้ตัวเองเลิกดื่มสุราสำเร็จมากกว่าสาเหตุอื่นๆ อาจเนื่องมาจากกลุ่มผู้ติดสุรากลุ่มนี้ได้รับการช่วยเหลือจากครอบครัวก่อนเป็นอันดับแรกไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนช่วยเหลือทางด้านต่างๆไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อมูล การพาไปรักษา การช่วยเหลือดูแลทุกอย่างและสุดท้ายเมื่อผู้ติดสุราเลิกดื่มสุราได้ สิ่งที่สำคัญที่สุดครอบครัวก็เป็นกำลังใจให้เลิกดื่มสุราได้ตลอดจนมาถึงทุกวันนี้ ซึ่งการกระทำดังกล่าวทำให้ผู้ติดสุรา รู้สึกว่าไม่ว่าจะอย่างไรครอบครัวก็ยังยืนอยู่เคียงข้างเสมอหากครอบครัวไม่ช่วยแล้วใครจะช่วยจะเอาออกจากนั้นในส่วนของครอบครัวผู้ติดสุราบางรายก็จะมีอารมณ์ตลกขบขันมองโลกในแง่ดีที่ช่วยทำให้ครอบครัวผ่านสภาวะอันเลวร้ายไปได้ นอกจากนั้นผู้ติดสุราบางรายก็ยังได้รับการสนับสนุนจากสังคมที่ไม่ใช่ญาติพี่น้องแต่มีความห่วงใยรักใคร่ที่ผู้ติดสุราและครอบครัวเสมอจนญาติในครัวเรือนเดียวกันจึงทำให้ผู้ติดสุราเหล่านั้นมีความคิดอยากตอบแทนโดยการทำ

ความดีในการเลิกดื่มสุราให้สำเร็จเพื่อความสุขของตัวเอง ครอบครัว และความคาดหวังของสังคม เหล่านั้นด้วย ดั่งข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ดังนี้.....

“ต้องช่วยกัน ทั้งเรา ทั้งเขา(ผู้ติดสุรา) เมื่อก่อนไม่ค่อยมีเวลาเขาไปรักษากลับมากี่ ไปกินอีก แต่ตอนนี้เราสนใจแถมมากขึ้นแกก็ดีไม่ไปกินอีกเราก็อใจ”(ลูกเขี้ยว)

“ถ้าเขาไม่ช่วยผมก็คงช่วยตัวเองไม่ได้ครับที่ผ่านมาได้ดีเพราะเขาช่วยผมตลอด แต่ต่อไปจะตั้งใจทำเพื่อพึ่งตนเอง”(หล้า)

“โดยเนื้อแท้เขาเป็นคนดี เรารู้อยู่ตรงนี้ก็พยายามช่วยเขาแต่เขาก็มีความรักลูกรักเมีย พอเราช่วยเขาก็ให้ความร่วมมือดี เลิกได้แต่ถ้าไม่มีใครช่วยก็ถ้าจะแย่”(นายจ้ำหล้า)

“ถ้าจะยากครับเพราะเคยลองแล้วมันทรมาณมาก”(ยาว)

“ต้องช่วยกันครับเราก็ตั่งใจเขาก็ให้กำลังใจถึงจะโปรอด ไม่อย่างนั้นเข้าบ้านมา เมียหน้าอารมณ์ก็ไม่ดีก็ทะเลาะกันอีกก็จะหันไปหาเหล้าอีก”(วิทย์)

“ ต้องช่วยกัน ลูก เมีย ต้องเป็นกำลังใจให้เขาเลิกให้ได้ ต้องอยู่เคียงข้างตลอด ทุกข์ก็ทุกข์ด้วยกัน สุขก็สุขด้วยกันแต่ตัวเองเป็นคนตกบางครั้งทุกข์ก็มองเป็นเรื่องตลกถ้าไม่ตลก ถ้าจะแย่เหมือนกัน”(ภรรยาวิทย์)

“ถ้าลูกเมียไม่ช่วยไม่รอดแน่นอนครับ เพราะสิ่งชั่วมันเยอะมาก คนในครอบครัว เป็นแรงสำคัญในการช่วยเหลือถ้าครอบครัวไม่เอาเราแล้วใครจะเอา”(แก้ว)

“พืมองไปเพื่อครอบครัวอื่นด้วยถ้าครอบครัวดี ไม่ให้ความไว้วางใจไม่ให้เกียรติ ไม่มีทางไม่มีทางรอด แต่ส่วนหนึ่งคน ไข้ก็ต้องให้ความร่วมมือมีความตั้งใจด้วยเพราะเวลาเขา ออกไปไหนเราไม่ได้ออกไปด้วย”(ภรรยาแก้ว)

“ป๊ว ครอบครัวไม่เอาครอบครัวไม่ช่วยแล้วใครจะช่วยอีก ไม่มีทาง เลิกไม่ได้ มัน เป็นปัญหาระยะยาว กินเหล้ากำลังพลเสื่อม ถึงแม้เพิ่มราคาแพงเท่าไรก็ยังกิน ต้องรณรงค์ให้เขา เห็นปัญหา ถ้ามีสามัญสำนึกก็จะตระหนักถึงพิษภัย หลีกห่างจากคนที่ชวนเรา ถ้าเราไม่กินเขาก็ เกรงใจไม่กล้าชวน”(เนตร)

“ผมแก่แล้ว ลูกเต้าครอบครัวก็ช่วยกันดูแลจะดูแลตัวคนเดียวคงไม่ไหว”(ดา)

“ ถ้าไม่ช่วยคงไม่ได้ แกก็อาจไปกินอีก พวกเราช่วยกันหมด ไปขอซื้อเหล้าใครก็ไม่ขายให้ ไม่ใช่กลัวไม่ได้เงินแต่เป็นห่วงไม่อยากให้เป็นอะไรมาก”(คนขายเหล้าให้ดา)

“เลิกไม่ได้ครับ เพราะไม่มีญาติพี่น้องที่ไหนอยู่กับนายจ้ำมาตลอดถ้าเขาไม่ช่วย เราก็คงไม่เป็นผู้เป็นคนมาถึงวันนี้แน่ครับ”(สง่า)

“โดยเฉพาะ ในส่วนของสามีภรรยาถ้าทุกคนคิดอย่างนี้เขาจะมีโอกาสไม่มีเวลาที่ จะนำพาสู่ความสำเร็จได้ แล้วคนดูถูกเยอะมากที่ตั้งใจจะเปลี่ยนจากดำเป็นขาวด้วยมือของพี่ พี่รอ

ข้างในเท่านั้น ในเรื่องของบริการเชิงรุก การรณรงค์ป้องกันจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยสุรา การรณรงค์ให้ญาติและสังคมให้โอกาสและเห็นความสำคัญเราก็ทำโดยผ่านช่องทางหรือเวทีต่างๆ เช่น ที่เคยทำ การจัดบริการเชิงรุกที่โรงพยาบาลศรีสังวาลเพราะศูนย์ฯ อยู่ใกล้ตัวเมือง การรณรงค์ตามวันต่างๆ ที่สำคัญ เช่น วันงดเหล้าเข้าพรรษา วันต่อต้านยาเสพติดโลก 26 มิถุนายนของทุกปี การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสถานีวิทยุทุกวันอังคาร การจัดทำเอกสารเผยแพร่ เป็นต้น” (เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสุรา พยาบาลวิชาชีพ)

“ผู้ติดสุราควรได้รับการช่วยเหลือ โดยเฉพาะที่เขาเครียดเพราะว่างงาน ไม่มีอาชีพ ไม่มีรายได้ก็เครียดก็ช่วยให้เขาคิดเขาทำว่าเขาจะพัฒนาอาชีพเขาให้มีรายได้เมื่อกลับออกไปอยู่ข้างนอกได้อย่างไร” (เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสุรา นักอาชีวบำบัด)

“ผู้ติดสุราเป็นบุคคลที่ขาดเครื่องมือบางอย่างในการใช้ชีวิตในสังคมเขาควรเพิ่มพูนทักษะนั้นซึ่งส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมครอบครัวของบุคคลผู้นั้นว่า ได้มีส่วนช่วยเหลือหรือส่งเสริมให้เขาดีขึ้นได้อย่างไร ถ้าหากไม่ตอกย้ำก็จะทำให้เขาเลิกได้โดยเฉพาะผู้ที่ผ่านการบำบัดรักษาออกไป เพราะครอบครัวเคยชินกับปัญหาเดิมหากยังทำเดิมๆ โดยไม่รู้ตัวก็จะ เป็นเหตุให้เขากลับไปดื่มอีกได้ หรือกลุ่มเพื่อนๆที่เคยดื่มสุราร่วมกันยังคงคนนั้นเป็นคนที่เคยช่วยออกค่าใช้จ่ายให้ก็อาจจะถูกดึงรั้งไว้ทำให้เลิกไม่สำเร็จเพราะฉะนั้นสังคมอย่าไปช่วยส่งเสริมเพื่อให้เขาเลิกได้ในที่สุดและระยะเวลาขย่านั้นคือของแท้คือเลิกได้จริง” (เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสุรา วิชาชีพแพทย์)

จากข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั้งหมด จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างทุกรายต่างเห็นความสำคัญของการสนับสนุนของครอบครัวและสังคมว่าเป็นแหล่งของการสนับสนุนที่สำคัญที่ทำให้ผู้ติดสุราเลิกดื่มสุราได้สำเร็จ นอกจากนั้น กลุ่มตัวอย่างเหล่านั้นยังมีใจและความรู้สึกที่เป็นห่วงถึงครอบครัวอื่นที่อยากให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการให้ความสำคัญของครอบครัวและสังคม บางรายถึงกับยินดีที่จะช่วยเหลือครอบครัวและสังคมอื่นที่มีปัญหาเกี่ยวกับผู้ติดสุราต่อไป